

Освітнянський альманах

Ідеї. Можливості. Вдосконалення.

Випуск 3. 2023 р.

Шановні колеги !

Наш альманах – це медіапростір на теренах якого освітні маючі змогу обмінюватись педагогічним досвідом, отримувати підтримку щодо впровадження реформи НУШ, пропагувати власне бачення впровадження сучасних технологій навчання в освітній процес тощо.

Для публікації матеріалів рекомендуємо попередньо проконсультуватись зі спеціалістами нашого центру.

Ви зможете надіслати свої матеріали на поштову адресу

zprppvmr@galaxy.vn.ua В назві листа просимо зазначити «Матеріали для альманаху», ваше прізвище, ім'я та коротку назву закладу освіти.

Наш часопис матиме постійно діючі рубрики - розділи, які міститимуть ваші матеріали:

Розділ I. Офіційно. Коментарі.

У даному розділі можуть бути представлені роз'яснення норм законодавства, що допоможуть ефективно вирішити суперечності правового регулювання системи освіти.

Ефективним способом вирішення проблем суперечностей є тлумачення, що дає можливість виявити суперечливі і колізійні норми в законодавстві, встановити зв'язок загальних і спеціальних норм, допомагає правильно зрозуміти сферу їх дії, коло осіб, на яких поширюється їх дія, зміст того чи іншого законодавчого терміну.

У залежності від наслідків, до яких призводить роз'яснення, розрізняють неофіційне і офіційне тлумачення.

Неофіційне тлумачення – це роз'яснення норм, яке дається не уповноваженими суб'єктами, й тому позбавлене юридичної сили і не може викликати юридичних наслідків. Сила та значення неофіційного тлумачення – у переконаності, обґрунтованості, науковості, в авторитеті тих суб'єктів, якими воно дається.

Коментар з одного боку має бути зрозумілим і зручним для користування практиками в щоденній діяльності, а з іншого боку має бути цікавим і корисним для науковців, які думають про подальший розвиток і вдосконалення законодавства.

Розділ II. Інноватика. Практика. Досвід.

В історії зарубіжної і вітчизняної педагогіки відомі непересічні зразки авторських шкіл. Погоджуємося з думкою, що головним є не час виникнення, а те, як новація служить практиці, підвищенню якості освіти, соціальним цілям і цінностям. Нове нерідко переосмислює минуле і служить розвитку відомого, традиційного, вивіреного часом та обґрунтованого на новому рівні досягнень науки, у нових соціально-педагогічних реаліях і можливостях.

Інновації в системі освіти пов'язані з внесенням змін: до освітніх цілей, змісту, методів і технологій, форм організації і системи управління; у стилі педагогічної діяльності й організацію освітнього процесу; в систему контролю і оцінювання рівня освіти; в систему фінансування; до навчально-методичного забезпечення; в систему виховної роботи; в навчальний план і навчальні програми; в діяльність учителя і учня.

Утілення нових ідей вважають ознакою, за якою відрізняють інновації від власне новацій: якщо педагог відкриває принципово нове, то він новатор, якщо трансформує наукову ідею у практиці – інноватор.

Основним критеріями при підготовці матеріалів мають стати співвідношення інноватики і педагогічної практики: актуальність; відповідність часові; гуманність і спрямованість на особистість; готовність до інноватики і методична підготовленість педагога до впровадження (програми, підручники, плани, методичні листи, рекомендації, інструктивні матеріали, статті тощо); наступність із раніше досягнутим досвідом і відповідність загальним тенденціям розвитку національної системи освіти; цілісність – поєднання діалектики цілого і частини; гармонізація – конкретизація роботи з упровадження новацій у відповідності до професійних і особистісних якостей кожного педагога, удосконалення його компетентності; ефективність у сучасних умовах і

перспективність результату – усвідомлення сутності нового в конкретній, взятій для впровадження інновації (у порівнянні з наявними технологіями).

В даному розділі можуть бути розміщені статті, розробки уроків, практичних, лабораторних робіт тощо. До авторських розробок обов'язково має бути анотація, в якій розкривається яка саме новація чи інновація висвітлена в розробці уроку, практичної тощо.

Розділ III. Виховний простір.

Виховний простір – це чинник інтегрованого впливу на процес формування і розвиток особистості з метою забезпечення відчуття психологічного комфорту і сприятливих умов для самовизначення, саморозвитку і самореалізації. А виховний простір закладу освіти - це соціокультурне та освітнє явище, яке утворює і утворюється взаємодією вчителів та вихованців у процесі залучення останніх до цінностей та смислів соціального життя, створення умов для виникнення і реалізації конструктивної соціальної й творчої їх активності.

За таких умов механізмом створення виховного простору є „співбуття” дітей і дорослих у спільній діяльності.

Виховання – це складна і багато в чому не визначена система, тісно пов'язана із суспільством та його реаліями. А нинішні реалії вимагають переходу від пріоритетної цінності знань до пріоритетності індивідуального досвіду дитини, до пошуку шляхів формування її життєвої компетентності. Особистісно орієнтований підхід поєднує виховання та освіту в єдиний процес допомоги, підтримки, соціально-педагогічного захисту, розвитку дитини, підготовку її до життєтворчості.

Тут можна розмістити моделі виховних систем, сценарії свят, досвід виховання.

Розділ IV. Успішне освітнє середовище.

Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти, що впроваджується в Україні, – співзвучна ключовим світовим тенденціям: особистісно орієнтована освіта, дитиноцентризм, компетентісний та діяльнісний підходи, педагогіка партнерства. Ці принципи мають знайти відображення у формуванні освітнього середовища та освітнього простору українських шкіл. Освітній простір у сучасних дослідженнях розглядають як цілісну й динамічну систему, складне багаторівневе і багатофункціональне утворення, що в рамках єдиних базових стандартів забезпечує взаємозалежність та взаємодію своїх складових, і як складну ієрархічну структуру, піраміду просторів різних рівнів: глобального, континентального, окремої країни та регіону, локального (окремого закладу освіти), сімейного, особистісного.

Наші школи переважно розміщуються у будівлях масового типового будівництва радянських часів, що проектувались у свій час на основі інших підходів. Створення нового освітнього простору в таких будівлях можливе за умови цілісного підходу до реконструкції на основі єдиної концепції, з урахуванням як архітектурно-планувальних аспектів (генеральний план та благоустрій ділянки, об'ємно-планувальна структура та зовнішній вигляд будівлі, інтер'єр, меблювання та обладнання приміщень), так і сучасних педагогічних принципів, що запроваджуються в Новій українській школі.

Сучасне освітнє середовище включає наступні компоненти:

- Зміна організації простору класу.
- Упровадження ІКТ в освітню систему.
- Освітній простір не обмежується будівлею школи.
- Сучасна бібліотека – в кожній школі.
- Інклюзивна освіта.

Матеріали, що розміщуватимуться у даному розділі, сприятимуть створенню освітнього середовища, забезпеченню формування основ нового культурно-освітнього та соціально-педагогічного мислення.

Розділ V. Кейс психологічних технік та практик.

Одним з головних завдань освіти є повсякденна психологічна допомога здобувачам освіти та їхня емоційна підтримка.

Розділ «Кейс психологічних технік та практик» - це реагування на потребу та наповнення ресурсу у сфері психології з точки зору знань та навичок, які допоможуть педагогам конструктивно спілкуватися в різних середовищах, співпрацювати в командах, вести діалог та переговори, критично оцінювати соціальні події і явища.

Матеріали розділу знайомлять з провідними психологічними принципами роботи педагога з дітьми, щоб досягти стабільності та благополуччя, щоб знайти рівновагу між джерелами стресу та ресурсами для його подолання.

Розширення можливостей розуміння психології дітей різного віку, надання психо-соціальної допомоги, здійснення втручань з урахуванням наслідків травми - передбачає даний кейс.

Зміст

Інноватика. Практика. Досвід.

Елементи ейдетики на уроках української мови (Українська мова та література Методична розробка)..... 1

Малечко Олена Володимирівна, вчитель української мови та літератури, КЗ «Вінницький ліцей №29»

Харчування (Англійська мова. І клас. Розробка онлайн-уроку з формування усного мовлення)..... 4

Андрух Євгенія Григорівна, вчитель англійської мови, КЗ «Вінницький ліцей №22»

Тварини – частина живої природи (Англійська мова та курс «Я досліджую світ». Розробка бінарного уроку)..... 9

Баловнюва Вікторія Юрївна, вчитель англійської мови, КЗ «Вінницький ліцей №13»

Інтерактивна книга казок (Опис наочного посібника)..... 15

Беляєва Роза-Єлизавета Андріївна, вихователь, КЗ «ДНЗ № 23»

Офіційна й неофіційна розмова, діалог-домовленість (Українська мова. 9 клас. Розробка уроку).....20

Золотухіна Лідмила Анатоліївна, вчитель української мови та літератури, КЗ «Вінницький ліцей №30 ім. Тараса Шевченка»

Цим цікаві та корисні парасольки барвисті (Освітня подія)..... 28

Кагальняк Ірина Петрівна, вихователь, КЗ «ДНЗ № 73»

Пасхальні обереги (Майстер-клас по виготовленню ляльок-мотанок).. 31

Гладько Людмила Олегівна, вихователь молодшої групи, КЗ «ДНЗ №26»

Створення єдиного освітнього простору на основі застосування сучасних інноваційних технологій, яке належить дошкільникам покоління «Альфа»..... 35

Просєкова Олена Вікторівна, завідувач, КЗ «ДНЗ №7» , Слизькоуха Ольга Олексіївна, вихователь-методист, КЗ «ДНЗ №7 Вінницької міської ради»

Граючись – навчайся: сьогодні, завтра і завжди (Опис розвивальних дидактичних ігор-вправ).....43

Резніченко Наталія Михайлівна, вихователь групи раннього віку, КЗ «ДНЗ № 23»

Виховний простір

Формування національно-патріотичної компетентності дітей дошкільного віку засобами інноваційних технологій 50

Горобчук Наталія Семенівна, завідувач, КЗ «ДНЗ №35, Павловська Ірина Анатоліївна, вихователь-методист, практичний психолог, КЗ «ДНЗ №35 ВМР», Ковальчук Дар'я Олександрівна, вихователь-методист, практичний психолог, КЗ «ДНЗ №35 ВМР»

Малечко Олена Володимирівна,
вчитель української мови та літератури,
КЗ «Вінницький ліцей №29 Вінницької міської ради»

Українська мова та література

Методична розробка

Елементи ейдетики на уроках української мови

У статті йдеться про використання засобів ейдетики на уроках української мови, які можуть стати в нагоді старшокласникам при складанні НМТ/ЗНО. Мнемонічні технології допомагають запам'ятати великий обсяг інформації, особливо при вивченні найбільш проблемних тем, таких як ОРФОГРАФІЯ, ОРФОЕПІЯ і подібних.

«Ми знаємо тільки те, що уявляємо»

Сучасний прогрес, який надає швидкого темпу нашому життю, торкається і освіти. Учні повинні сприймати і засвоювати велику кількість інформації. І першим, хто повинен навчити дитину швидко й правильно засвоїти її, відтворити, застосувати на практиці, є сучасний учитель. Цілком природно, що допомагають учителям в цьому не тільки традиційні, а й інноваційні технології та методики.

Ейдетизм не тільки допомагає учням легко запам'ятовувати тексти, правила, винятки, а й взагалі полегшує засвоєння будь-якого матеріалу, що є важливим у процесі навчання або роботи, підвищує успішність, скорочує час виконання завдань. Прийоми ейдетики – це перевірений шлях до бажаного успіху, до швидкого й довготривалого запам'ятовування орфографічних правил, які так не люблять учні.

Словом «ейдос» давні греки позначали зовнішній вигляд, картину, образ, ідею. У перекладі «eidos» означає «образ». Міцна пам'ять пов'язана саме з уявою, а не із зазубрюванням. Запам'ятовування через силу, безкінечні повтори досить часто дають зворотний ефект.

У дитинстві завдяки образному мисленню малюки засвоювали величезні об'єми інформації про навколишній світ (до 70% всієї інформації протягом життя). Чи замислювались ми коли-небудь над тим, як дитина сприймає рідну мову? За кожним новим словом у неї стоїть конкретний образ. Формула така: «Почув + уявив + запам'ятав» та «Ми знаємо тільки те, що уявляємо».

Отже, як можна використовувати мнемонічні прийоми на уроках української словесності?

Орфографія

При вивченні теми «Вживання апострофа» діти забувають слова, в яких апостроф не пишеться, оскільки є кореневий приголосний (крім р) перед б, п, в, м, ф. Наприклад, морквяний і т.д. Тому пропоную їм

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

розповісти таку історію, яку достатньо повторити кілька разів.

Різдвяні свята різьбяра розпочалися зі святкування в родинному колі з дітьми, тому всі, дзвякнувши стаканчиками, пили духмяний морквяний сік, дивились мультфільм про мавпячі пригоди серед медвяних нив.

Також пам'ятаємо про безліч слів, написання яких не пояснюється жодним правилом, а перевіряється лише за словником. Словник під руками є не завжди, тому краще ці слова запам'ятати.

Написання слів з ненаголошеним е.

Було це в неділю, понеділок, або ж у четвер (а, може, це просто легенда). Ведмідь став героєм і отримав медаль, бо зняв з ясена щеня, яке ще на леваді погналося за метеликом і в секунді, як і метелик, опинилося на дереві.

Написання слів з ненаголошеним и.

У кімнаті лежить килим, на ньому стоїть диван, на якому сидить директор. У його кишені диплом, що нагадав про минуле... Як він на морі, біля лиману, де ростуть лимон, чинара і кипарис. Потім він іде через базар, де є усе : і цибуля, і абрикос, і шипшина... А ще запашні пироги.

Запам'ятати 14 слів за один урок реально, якщо намалювати образи.

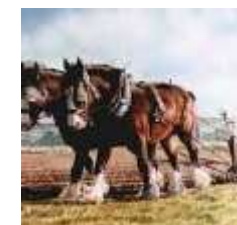
Фонетика

Дзвінкі приголосні, що не мають пари, можна вивчити за допомогою фрази

Ви-Ла-Ми Не Рий. (Краще лопатою).

Морфологія

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

При вивченні різних частин мови ми маємо запам'ятати безліч правил, теоретичних понять, прикладів, від яких голова йде обертом. Скажімо, вивчаючи тему дієслово, більшість школярів не може запам'ятати деякі дієслова першої дієвідміни. Але з історією про коней це зробити легко.

В одному селі в хазяйновитих господарів коні іржуть, поки орють землю, самі вони полюють бур'ян, мелють його для своєї худоби і сиплють поросяткам, а коли ті виростуть, заколють їх, бо всі хочуть свіжини. А як усі понаїдаються, то хропуть і сопуть від задоволення і солодкого сну.

Орфоепія

Мабуть, найскладнішим у підготовці до ЗНО є вивчення наголосів у словах. Щоб пришвидшити процес запам'ятовування, я почала складати різні історії для своїх старшокласників. Як показує досвід, цей метод працює. Пропоную вашій увазі деякі з них.

Наголос на 1 складі

Трапився такий **вИпадок**: **дОнька** підліткового віку, не маючи **грОшей** пішла у **рОзвідку**. Узяла з собою **пОдругу** та **прИятеля**. Вони сіли на **спИну** **Оленя**. Там уже лежали **дрОва**. Щоб не сумувати в дорозі, вони розповідали **врші**, **прИповідки**, **зАгадки**. Коли зголодніли, дістали **рЕшето**, в якому лежала **фОльга**. У **фОльзі** **лОкшина** з **нАчинкою** із **кУрятини**. Запили це **лАте**. Не маючи **чАсу**, **зОзла** **кИдали** опустілий посуд у торбину та поїхали далі.

Наголос на 2 складі

ДочкА провідала **зубОжілого** **вітчИма**, який їв **щавЕль**. Вона вдягнула **фартУх**, взяла граблі та пішла на **здичАвілу** грядку працювати на **чорнОземі**. Ще набрала **чорнОсливу**, що вродив **позАторік**, адже його **оптОва** вартість принесе **добУток** до бюджету.

Наголос на 3 складі

Одного разу я вирішила підшукати заробіток: **відвезТИ** на вантажівці жалюзі, замовлене «**КулінАрісю**» в **каталОзі** сусіднього магазину. **НестИ** в руках не було змоги: місцевість була **болотИста** та ще й **кропивА** по коліна, і хоча відстань до об'єкта лише **кіломЕтр**, поїхала. Приїхала **завчасУ**, нікого не було. Змушена **залишИти** товар, а з ним і **текстовЕ** повідомлення про доставку.

Отже, готуючи старшокласників до одного з найвідповідальніших періодів у їхньому житті, ми, учителі, маємо докласти максимум зусиль, щоб ця підготовка стала ефективною та принесла бажаний результат. На цьому довгому та нелегкому шляху можуть допомогти саме мнемонічні технології, які значною мірою спрощують процес вивчення об'ємного матеріалу.

У статті я поділилась досвідом із колегами-словесниками. Тож, сподіваюсь, мої історії допоможуть у вашій практиці.

Андрух Євгенія Григорівна,

вчитель англійської мови
КЗ «Вінницький ліцей №22»

Англійська мова. І клас.

Розробка онлайн-уроку з формування усного
мовлення

Харчування.

Цілі уроку:

Формувати в учнів ключові компетентності:

- вміння вчитися: навчати школярів організовувати свою навчальну діяльність;
- загальнокультурну: вчити зв'язно висловлюватися;
- інформаційно-комунікативну: навчати учнів аналізувати потрібну інформацію;
- соціальну: продуктивно співпрацювати в парі, підтримувати взаємини з іншими;
- здоров'язбережувальну: дбайливо ставитися до свого здоров'я.

Формувати в учнів предметні компетентності:

- ознайомити учнів з новими граматичними конструкціями з теми «Харчування»;
- тренувати їх вживання в мові учнів шляхом багаторазового повторення;

- продовжувати навички діалогічного мовлення на рівні міні діалогу;
- вивчити букву Vv (її написання та вимову).

Використані ресурси:

- Пісня «Hello! How are you?» Hello! | Super Simple Songs
<https://www.youtube.com/watch?v=tVlcKp3bWH8>
- Пісня «ABC» The ABC Song
<https://www.youtube.com/watch?v=75p-N9YKqNo>
- Відео про букву «Vv» Phonics Song | Letter Vv | Phonics sounds of Alphabet | Nursery Rhymes for Kids
<https://www.youtube.com/watch?v=k54OJG27G3k>
- Фізкультхвилинка
- Додаток «Wordwall». Вправа «Випадкові карти.»
<https://wordwall.net/uk/resource/51985430/c>
- Додаток «Wordwall». Вправа «Lunchtime.»
<https://wordwall.net/uk/resource/52199086>
- Інтерактивний додаток Linguist.
<https://activities.quickmindsapps.es/DVDI/index.html?SCB/0/0>

Очікувані результати:

- Учень/учениця:
 - зможуть назвати букви,
 - прочитати прості слова,
 - розповісти про вміст ланч боксу короткими реченнями.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Хід уроку

І Організаційний момент

Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення

1. Привітання.

T: Good morning, children!

(Учитель включає пісню «Hello! How are you?» та співає разом з дітьми)

T: How are you?

P: We are ... (fine, well, nice ...)

2. Психологічна хвилинка.

(Діти запитують учителя How are you?)

T: I am happy today. And I would like to share with you...

(Учитель знаходить в чаті смайлик, який відповідає його настрою і відправляє дітям. Пропонує зробити аналогічну дію учням. Учасники навчального процесу діляться позитивними емоціями та налаштовуються на іншомовне спілкування.)

3. Повідомлення теми уроку та очікуваних навчальних результатів

T: Сьогодні ми з вами:

- повторимо слова по темі «Харчування».
- складемо речення з конструкцією *I have got.../ I haven't got...*
- вивчимо нову букву та повторимо раніше вивчені.
- зіграємо ігри та опишемо ланч бокси.

4. Введення в іншомовну атмосферу. Повторення вивчених букв.

T: Let's start our lesson from the alphabet! We have learnt a lot of letters on the previous lessons! Let's remember them!

(Учитель включає пісню «ABC» та співає разом з дітьми). Учні повторюють алфавіт за вчителем. На екрані з'являється інтерактивна гра і учні називають букву, на яку показує стрілка.

Вчитель запитує усіх учнів.

5. Вивчення нової букви.

T: Look ! We can see a new letter. It is letter 'Vv'.

Вчитель знайомить учнів з новою буквою. Знаходять букву в алфавіті.

Перегляд відео з буквою та звуком 'Vv'.

- а. Кожен учень називає букву.
- б. Записують букву в зошит.

Фізкультхвилинка

T: Let's have a rest. (Учитель включає відеозапис фізкультхвилинки.)

6. Повторення правил читання.

T: Look! Listen and repeat after me.

(Учитель включає відеозапис завантажений в classroom на попередньому уроці. Всі слухають та повторюють разом з вчителем.)

T: Look and read the words.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

(Учитель включає інтерактивний додаток «Wordwall» та пропонує прочитати слова. Учні читають слова і перемагає той, хто був найуважнішим.)

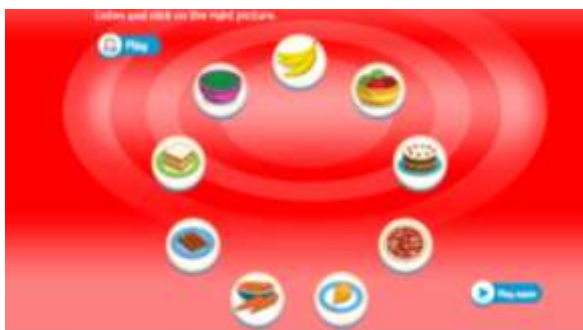

II Основна частина уроку

Повторення лексичного матеріалу.

1. Робота з інтерактивним додатком Linguist.

(Учитель включає інтерактивний додаток та пропонує назвати слова, які вивчили на попередньому уроці.)

T: Look! Listen and say.

P: It is a cake.

It is

2. Робота з інтерактивним додатком Wordwall. Вправа «Lunchtime»

(Учитель прикріплює посилання, учні переходять до інтерактивного додатку та виконують вправу. Учасники гри, які не можуть доєднатися онлайн – працюють з вчителем на екрані.)

T: Listen and choose the correct picture.

P: A- піца

Вивчення граматичних конструкцій.

3. Ознайомлення з правилом.

T: Open your book p.55 ex.2 . Listen and say.

(Учні слухають аудіозапис та повторюють.)

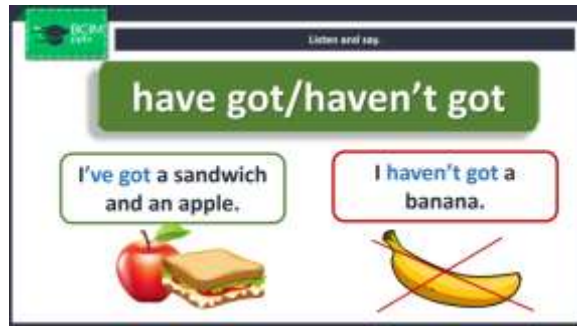
<https://publishing.linguist.ua/quickminds/>

T: Look at the picture and repeat the structures.

I have got

I haven` t got

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

(Учитель читає зразки з правила, перекладає їх. По бажанню 2-3 учнів складають речення.)

4. Відпрацювання конструкції.

Робота з інтерактивним додатком **Wordwall**.

<https://wordwall.net/uk/resource/52537753>

T: You can see a picture.... Say I have got apples or I haven't got apples.

(Учитель включає інтерактивний додаток та пропонує учням скласти речення, врахувавши мають вони цей продукт дома чи ні.)

5. Формування навичок аудіювання.

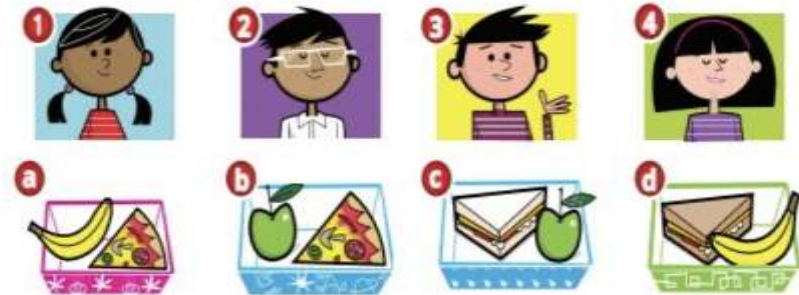
T: Open your book p.55 ex.1 . Listen the recording and look at the pictures in the Pupil's Book. Check what food items children have.

(Учні слухають аудіозапис та пишуть в чаті відповідні букви. Вчитель перевіряє та з'єднує на екрані пари) .

<https://publishing.linguist.ua/quickminds/>

1 Listen and match.

Послухай та покажи відповідне зображення.
Запиши у своєму зошиті.

I have got a sandwich and an apple.

I have got a sandwich and a banana.

I have got a pizza and a banana. I haven't got an apple.

I have got a pizza and an apple. I haven't got a banana.

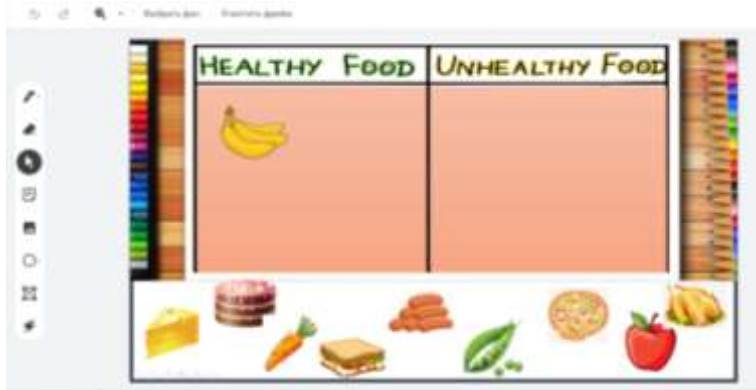
T: What is the box?

P: It's a lunch box.

T: Do you have a lunch box???? Let's put some food there. Put healthy food.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

6. Робота з інтерактивною дошкою Jamboard.

(Учитель пропонує посортувати продукти харчування на дві групи та вибрати ті, які покладемо до боксу.)

Формування навичок усного мовлення.

T: Look!!! I have got a lunch box too. I have got a sandwich and an apple. Do you have a lunch box??? What do you have??

(Учитель розповідає, що він має в ланч боксі і пропонує дітям розповісти за зразком.)

Hello!! My name is Jane. It is my lunch box. I have got a sandwich and an apple.

III. Підсумок уроку

Рефлексія

T: I'd like to say that you were perfect. We have done a lot and learned a lot. Now, look at the flowers and paint.

(Учитель проводить підсумки і малює квітку відповідно до того як працювали на уроці. Пропонує зробити аналогічну дію учням. Якщо все було зрозуміло, то учні малюють синю квітку. Якщо потрібна допомога – то жовту. Якщо важко – то червону. В центрі квітки вписують букву, яку вивчили на уроці. Кожен учень називає букву Vv.

T: Давайте повернемося до нашого чату або до панелі зі смайликами. Оберіть смайлика, який відповідає вашим емоціям. Мені було дуже приємно працювати сьогодні і я вважаю, що ми досягли поставленої мети.

Our lesson is over. Have a nice day. Good-bye.

Баловнева Вікторія Юріївна,
вчитель англійської мови,
КЗ «Вінницький ліцей №13 Вінницької міської ради»

Англійська мова та курс «Я досліджую світ»
Розробка бінарного уроку

Тварини – частина живої природи

Освітні цілі

- Ознайомити дітей з різноманітним тваринним світом, з середовищем, способом життя тварин, значенням для людей і в природі.
- Розвивати вміння порівнювати, виділяти істотні ознаки різних класів тварин.
- Виховувати чуйність, дбайливе ставлення і любов до тварин.

Очікувані результати

- на кінець уроку учні зможуть запитувати і відповідати на запитання про тварин використовуючи вивчені лексичні одиниці та граматичний матеріал,
- виділятимуть тварин на групи за головними ознаками,

Тип уроку

- бінарний урок з формування компетентностей.

Хід уроку

I. Організація класу

Привітання

Вчитель:

Любі діти! У наш клас
Завітали гості щирі.
Привітайте в добрий час
Гостей усмішкою й миром!

Діти (повертаються до гостей):

В добрий день і в добрий час,
Завітали ви до нас.

Всіх гостей ми в нас вітаємо,

Подивіться, що ми знаємо!

Вчитель: Сьогодні у нас незвичайний урок. Ми поєднаємо урок курсу « Я досліджую світ» і англійської мови. Привітаємося англійською:

Good afternoon, children.

Діти: Good afternoon teacher.

Вчитель: Nice to meet you

Діти: Nice to meet you too.

Хвилинка настрою. Введення в іншомовну атмосферу.

Вчитель: Діти, у мене в руках чарівна скринька. У цій скриньці найцінніший скарб планети Земля. Хто із вас хоче побачити його, може туди зазирнути.

(Пронішу скриньку поміж рядами, на дні якої лежить люстерко)

Вчитель: То кого ви побачили на дні скриньки? Отже, найцінніший скарб - це ви самі. Кожен з вас особистість і більше такої людини як ви немає. Посміхніться й подаруйте посмішку один одному та скажіть комплімент англійською мовою, що ви раді бачити один одного.

Діти: I am glad to see you.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

II. Актуалізація об'єктивного досвіду

I. Повідомлення синоптиків

Вчитель: Ми раді бачити один одного, незалежно від пори року чи погоди. Адже кожна мить прекрасна. А яка сьогодні погода - слухаємо повідомлення нашого синоптика.

Учениця: My name is Nastya. It is winter. Today is cold, the sky is grey.

2. Гра «Доповни речення»

Вчитель: Надворі зима, ще не пора для проліска білого, але в нашому класі завжди тепло, тому ця квітка завітала до нас. Давайте нагадаємо їй з минулих уроків, які рослини живуть у.....

(Вчитель запитує – діти доповнюють речення)

- У саду ростуть...
- У лісі ростуть...
- У полі ростуть...

Ви добре справилися з завданням, Пролісок пропонує пограти з ним в гру «Що зайве».

3. Гра «Що зайве»

(Показ слайду-виділення учнями зайвого)

Вчитель: Ви правильно визначили, за це Пролісок дарує вам кросворд, розгадавши який, ми дізнаємося тему уроку. А ще просить у вас допомоги, щоб ви нагадали рідним та знайомим, щоб не рвали і не купували проліски, бо ця квітка зникає.

III. Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель: Діти, чи цікаво вам про кого ж ми будемо говорити на сьогоднішньому уроці? Розв'яжемо подарований проліском кросворд.

Загадки:

1. Він такий смугастий,
Він такий ікластий.

Як роззявить пащу – игр,
Називають звіра – (Тигр.)

2. Птах із великими очима та загнутим дзьобом. (сова)

3. Хоч мала сама на зріст,
Та великий маю хвіст,
Пухова руденька шуба,
Із сосни стриба на дуба. (білка)

4. Величезний цей хижак
На людей наводить жах.
Проживає в річці Ніл
Небезпечний... (крокодил)

5. Живе в лісі хижа, дика
Душить кури та індики. (Лисиця)

6. Здивувалась дівтора:
«Це тварина чи гора?
Як же їсть він, як він п'є?»
А для цього хобот є! (слон)

7. Невеличка та сіренька
В норці мешкаю тихенько.
Уночі по хаті – нир,
Я шукаю сало й сир. (миша)

- Складіть слово, яке утворилось із зафарбованих букв?

Учні: ТВАРИНИ

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

ІV. Оголошення теми та завдань уроку

Вчитель: Отже, утворилося слово – тварини. Сьогодні поговоримо про них. Після уроку дізнаєтесь:

- Які бувають тварини?
- Як вони рухаються?
- Як і чим живляться?
- Яку користь приносять людям?
- Як називаються англійською мовою деякі представники тварин?

V. Первинне сприйняття й усвідомлення матеріалу.

I. Інсценізація (звуки природи)

Вчитель: А зараз ми помандруємо в ліс, де станемо свідками незвичайної пригоди

Зайчик: Ви чули, що на галявині стоїть якась невідома істота? Ходімо подивимось, що там!

Лев: Hello, my friends!

Зайчик: Що це за звір такий невідомий і що він говорить?

Лисичка: Зараз ми про все дізнаємось. Невже ви забули, що я вільно володію п'ятьма мовами?

Лев: What?

Лисичка: Шпрехензідойч?

Лев: I don't understand you! Do you speak English?

Лисичка: Yes, I do. What is your name?

Лев: I am a lion. My name is Alex. I am 6.

Лисичка: Where are you from?

Лев: I am from Africa.

Лисичка: Цей чудернацький звір говорить, що він лев. Звати його Алекс. Йому 6 років і він з Африки.

Лисичка: Я придумала!!! Запросимо Лева на наш урок, щоб і він навчився розуміти українську мову.

Вчитель: And now let's count how many animals we see.

2. Розповідь вчителя.

Який чудовий світ оточує нас! Скільки в світі цікавих тварин. Ці тварини наповнюють наш світ і наше життя.

Тварини, як і рослини, народжуються, дихають, живляться, ростуть, старіють, вмирають. Це означає, що тварини належать до **живої** природи.

Тварини – це живі організми, що населяють нашу планету.

ВІДЕО

- У природі тварин дуже багато - це звірі, птахи, риби, комахи.
- Для одних тварин, домівкою є ліс, для інших - луки.
- Тварини живуть у воді і на землі.
- Вони живуть скрізь, де для них є їжа, схованка від ворогів і місце для влаштування житла.
- Тварини, на відміну від рослин беруть їжу з живої природи. Багато хто з них харчується рослинами.
- На відміну від рослин, тварини можуть переміщатися в просторі.
- І ростуть не протягом усього життя, а тільки в молодому віці,
- В залежності від будови, зовнішнього вигляду, способу розмноження, умов життя всіх тварин поділяють на групи: комахи, ссавці - звірі, птахи, риби.

Висновок

- До якої природи тварини відносяться?
- Чому?
- Де живуть тварини?

VI. Фізкультхвилинка

I. Групування тварин за зовнішнім виглядом.

Вчитель: Чи всі тварини мають однаковий вигляд? Давайте у цьому розберемось.

- У кого на парті лежить конверт – відкрийте його. Я запрошую до дошки учнів, у яких на картках тварини із 6 ногами.

(виходять діти, у яких на картках комахи: комар, жук-олень, мураха, муха, сонечко)

- Прочитайте назви своїх тварин. Ми їх назвемо одним словом - **Комахи**

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Доповнення

Більшість тварин на нашій планеті – це комахи. Вони дуже різні. Комахи це тварини, які мають три пари лапок, одну, або дві пари крил.

Вчитель: То як називається перша група тварин?

- Я запрошую до дошки учнів. Де на картках тварини мають по 4 ноги.

(виходять діти, у яких на картках звірі - ведмідь, білка, лев, олень, єнот)

- Прочитайте назви своїх тварин.

Доповнення

Тіло звірів вкрите густою шерстю, тому взимку вони не мерзнуть так, як ми. Звірі, в основному, мають 4 ноги. Вони швидко бігають, бо треба або рятуватись, або полювати. Своїх дитинчат вигодовують молоком, тому їх ще називають ссавцями. Деякі звірі взимку впадають в сплячку, наприклад їжак, борсук, ведмідь. Ми їх назвемо одним словом Звірі.

Яку назву має друга група тварин? Давайте деяких тварин цієї групи навчимося називати англійською мовою.

- **Кінь - a horse**
- **Собака - a dog**
- **Маленьке цуценя - a puppy**
- **Корова - a cow**
- **Кіт - a cat**
- **Півень - a cock**

2. Звуконаслідування.(Фантастичні перевтілення) - руханка

Stand up, please. Закрийте оченятка на рахунок 1, 2, 3 - ми перетворюємося на тваринок. Відкриваємо очі і повторюємо за мною.

Вранці тільки сонце встало
Півник (cock) будить всіх до справи. **(Ку-ку-рі-ку)**

Всі прокинулися вмить

Коник (horse) у хліву іржить . **(І-го-го)**

І корова (cow) не мовчить **(му-му)**

Цуцик (puppy) весело до кішки промовляє **(гав-гав-гав)**

І вона йому ласкаво так муркоче **(няв-няв-няв)**

Thank you. Sit down. Продовжимо знайомство з тваринами.

Я запрошую до дошки учнів, у яких на картці тварини, які мають дві ноги.

(виходять діти, у яких на картках птахи - сойка, іволга, зозуля, шпак)

Прочитайте назви своїх тварин. Ми їх назвемо одним словом - Птахи.

Доповнення.

Тіло птахів вкрите пір'ям - це ознака, яка вирізняє птахів від інших тварин. Вони мають крила, дзьоб.

Вчитель: Люди шанують пташок. Взимку їх підгодовують. Недарма в народі кажуть: «Де багато пташок – там нема комашок». Ми теж поставили за своїм віконечком годівничку. Чи знаєте ви, хто із птахів є символом України? (лелека). Лелеки завжди повертаються до своїх домівок. Кажуть, що дитячі молитви Боженька чує насамперед, тож закриємо оченятка, та загадаємо бажання щоб лелеки повернулися у свої домівки по всій Україні, і наша земля розквітне і запанує усюди мир.

Яку назву має третя група тварин?

Всі птахи передають вам Чарівну пір'їнку, яка додасть вам старання, наполегливості у навчанні, трудолюбивості та уважності. Наставте свої долоньки і отримайте цей чарівний подарунок.

(під співи пташок, проходжу між рядами і торкаюся пір'їнкою ручок дітей).

І, нарешті прошу вийти учнів, у яких на картках тварини зовсім не мають ніг.

(виходять діти із зображенням риб-короп, карась, лящ, скумбрія, камбала)

Прочитайте назви своїх тварин.

Ми їх назвемо одним словом (риби)

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

Доповнення:

Риби - це тварини, які живуть у різних водоймах. Їхнє тіло вкрите лускою

То яку назву має ще одна група тварин?

VII. Систематизація та закріплення вивченого матеріалу

Робимо висновок: тварини поділяються на які групи? (птахи, звірі, риби, комахи)
Розподілити представників тварин за відповідними групами.

Гра «Знайди пару».

✓ (На партах малюнки із зображенням тварин і продуктів, які одержують від них.) Учні стрілкою повинні показати, яка тваринка що дає.

Яке значення мають тварини у житті людини? Назвіть з якими тілами ви з'єднали представників тварин? (діти називають)

Визначення середовища тварин

- Діти ми вже говорили про те, що тварини населяють нашу планету скрізь.

Так, наприклад :

Білка селиться в дуплі,

Їжачиха у кублі.

Вепр у хащах верболозів.

Ведмедик у барлозі.

Вовк у лігві,

Лис у норах.

Красень олень у лісах.

Верблюд у пустелі.

А могутній птах орел

У гнізді на стелі.
Давайте визначимо хто де живе?

✓ **Завдання на дошці:** Розселить тварини в будиночки (метелик, дельфін, слон) - один учень біля дошки

Робота в парах.

На партах у вас теж є будинки, але у всіх різні. Тому вам потрібно вибрати лише тих тварин, які можуть жити у вашому будинку.

- Назвіть, кого поселили в повітряний будинок.
- Назвіть, кого поселили в водяний будинок.
- Назвіть, кого поселили в будинок на суші.

Є тварини, яких занесено до Червоної книги, бо вони зникають. З ними познайомимося на інших уроках.

Кожна тварина корисна в природі:

У лісі, у лузі та на болоті.

Отож бо, малята вам нагадаю

У світі поганих тварин не буває.

VIII. Підсумок уроку.

Вчитель: Так, куди не глянь - побачиш тварин. Високо в небі шугають птахи. Навколо квітів кружляють комахи. Миші шарудять у траві.

Хто мені скаже у чому полягає відмінність між тваринами й рослинами?

(відмінне)

- Рослини не переміщуються.
- Рослини ростуть протягом всього життя.

Що спільне? (спільне)

- Дихають
- Живляться
- Ростуть
- Розмножуються

Вправа «Мікрофон»

Журналіст хоче знати, як треба поводитися з тваринами

(виберіть потрібні слова, продовжте речення.)

Слід усім.....захищати

Тварин треба.....підгодуї

Їх оселі.....запам'ятати

Краще взимку.....не руйнуї

Лев: thank you. Я дізнався, що у мене багато друзів серед звірів, комах, риб, птахів.

Ось і закінчився урок.

І дзвенить для вас дзвінок.

Працювали добре, друзі

Відпочинем по заслугі.

Good bye, children.

Good bye, teacher.

Беляєва Роза-Єлизавета Андріївна,
вихователь
КЗ «ДНЗ № 23 Вінницької міської ради»

Опис наочного посібника

Інтерактивна книга казок

Казка – це чарівна вода з казкового горнятка, яка наповнює силою кожну дитину. Казки посідають особливе місце у вихованні й розвитку дітей. Казка – це народна мудрість. Вона являє собою своєрідне поєднання життєвого досвіду, мрій, реальності й вигадки.

Роль казок у розвитку дошкільників неоціненна. В освітньому процесі їх використовують для розвитку мовлення, формування уявлень про навколишній світ, виховання патріотичних почуттів тощо.

Для дітей дошкільного віку найбільш доступними є казки про тварин. Казки про тварин є одними з найдавніших, де присутні персонажі зі світу тварин. Ці казки мають нескладну композицію та динамічний сюжет. У них відсутні чарівні предмети, але є елемент незвичайності, який приваблює, захоплює дітей. Водночас у таких казках тварини говорять і поведяться, як люди. В казках немає ніякої різниці між людиною та звіром, хіба щодо форми тіла та щодо сили. Український народ приписував тваринам такі прикмети, які мали люди. Звірі, на його погляд, були не тільки так само розумні, як людина, а часто й розумніші, що могли надати корисну пораду чи взагалі врятувати її у складних життєвих обставинах. [6, с. 181.] В цьому і є своєрідність казок про тварин.

Персонажі-тварини завжди наділені характеристиками, які віддзеркалюють риси людей: мудрість (Сова), хитрість, силу (Лев, Орел), боягузтво (Заєць), недотепність (Вовк) тощо. Тому на прикладі таких казок діти навчаються дружити, допомагати один одному в подоланні труднощів. Вони не тільки моралізують, розкриваючи через тварин людські аспекти добра і зла, сторони людської поведінки, але і порівнюють людину з тваринами. Казки сприяють вихованню у дошкільників працелюбності, чуйності, добра, правдивості, сміливості, волі, тобто формують моральні риси особистості.

Для всебічного занурення дошкільнят у світ казки, кращого її сприймання, формування моральних рис особистості, створення емоційно насиченого розвивального середовища, яке стимулюватиме активну інтелектуально-мовленнєву діяльність дітей та реалізації художньо-мовленнєвої компетентності дитини-дошкільника було виготовлено наочний посібник «Інтерактивна книга казок».

Опис посібника.

Інтерактивна книга казок – це власноруч виготовлена розвиваюча книга (розміри 43x42 см), яка має сторінки з яскравими і неповторними ілюстраціями казок. Кожна сторінка посібника – це подорож в окрему казку. У посібнику проілюстровані як народні казки, так й авторські.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Перша та друга сторінки книги занурюють дітей у казку «Коза-Дереза». У казці Коза виступає вередливою, нахабною і брехливою. Вона постійно дурила свого господаря і говорила йому неправду. Врешті Коза утекла від розлюченого діда до лісу, поселившись у зайчиковій хатині.

Вередливу та зухвалу Козу нікому не вдалося прогнати, доки не нагодився сміливий і впевнений Рак-неборак.

Третя сторінка книги допомагає дітям поринути в казку «Півник і двоє мишенят». В казці Півник – це чудовий приклад працюючого персонажа, добротою якого постійно користувалися ледачі мишенята, яким на думці лише пустощі та розваги. Головною думкою казки є вислів «хто не працює, той не їсть».

На четвертій сторінці книги ми переносимося у казку «Лисичка і Журавель». В казці Лисиця – хитра, нещира і підступна. Журавель – добрий, довірливий, винахідливий. «Не роби іншому того, чого сам не любиш» - ідея казки.

П'ята і шоста сторінки казки «Рукавичка» допомагають поринути в чарівний пейзаж зимової природи. Персонажі казки демонструють згуртованість, підтримку та злагоду.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Сьома сторінка відведена для казки В.Сутєєва «Під грибом», яка вчить доброти, милосердя, дружби, бажання прийти на допомогу.

Осьма сторінка книги представляє народну гру-забавлянку «Сорока-Ворона». Ця весела забавлянка викликає у дітей позитивний відгук, спонукає до повторення віршованого тексту гри, заохочує до розігрування невеличкого спектаклю з допомогою яскравих іграшок-персонажів.

Дев'ята і десята сторінки книги ведуть нас слідом за персонажами словацької народної казки «У Сонечка в гостях». Головні герої казки – курчата, квочка, равлик, сорока, заєць вирушають на пошуки Сонця. Наполегливість, працьовитість та дружба допомогли друзям досягти мети.

На одинадцятій сторінці книги ми поринаємо у казку «Багатий зайчик». Авторська казка Леоніда Куліша-Зіньківа вчить дітей працелюбності, щедрості, дружелюбності. Головна ідея казки: дружба – найбільше багатство.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

До кожної казки з фетру виготовлені герої – персонажі казок.

Мета посібника.

Відповідно до БКДО художньо-мовленнєва компетентність – це здатність відтворювати художньо-естетичні враження від сприйняття літературних і фольклорних творів засобами різних видів художньо-мовленнєвої діяльності [1, с.42]. Тому метою посібника є:

- Збагачення літературного досвіду дошкільнят, формування ціннісного ставлення дитини до художнього слова як культурного явища, достатнього рівня літературної обізнаності.

- Вчити розуміти тему та зміст твору, усвідомлювати зв'язок між назвою та змістом, виділяти головне (дійові особи, їхні дії та стосунки), послідовність подій.
- Забезпечення сприймання і прийняття дітьми ідей казки.
- Спонукаати дітей до висловлення своєї думки, як рівноправного співрозмовника, формувати вміння розмірковувати, доводити справедливості своїх припущень.
- Збагачення активного мовлення найкращими літературно-мовними формами (фразеологізмами, прислів'ями, приказками, образними виразами).
- Сприяння милування красою художнього слова, самовираження та самореалізації через словесну творчість, входження в різні літературні образи, забезпечення мовленнєвого самовираження в різних видах дитячої активності.
- Розвиток імпресивного та експресивного мовлення, навички критичного мислення, інтонаційної виразності мовлення, уваги, зосередженості, творчої уяви та здібностей.
- Сприяння розвитку гарного настрою, позитивних емоцій, пов'язаних зі сприйняттям художнього твору.
- Виховання читацької культури дітей, художньо-естетичного сприймання та любові до літератури.

Використання посібника.

Інтерактивна книга казок містить яскраві і неповторні ілюстрації, за допомогою яких діти вчать уважно розглядати ці художні ілюстрації, проявляють інтерес до їх змісту. Використання книги сприяє формуванню у дітей зв'язків між тим, про що говориться у творі, й відображеними в ньому конкретними фактами дійсності.

Діти дошкільного віку краще сприймають казку, якщо дорослий її розповідає, а не читає, та ще й при цьому демонструє сюжет і персонажів. Тому ця книга підсилює інтерес до сюжетів казок, полегшує процеси

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

розуміння і запам'ятовування. Вона допомагає згадати цікаві моменти, повторити характеристики персонажів, назвати звертання, які повторюються, допомагає запам'ятати цей матеріал і навчитися відтворювати його з різними інтонаціями. Діти навчаються передавати зміст знайомих казок, розповідати за ілюстраціями книги.

Казки про тварин прості й легко сприймаються дітьми, оскільки один і той самий епізод може повторюватися кілька разів. У них часто використовуються діалоги, пісеньки, образні вислови, що дозволяє залучати дітей до розповідання, тим самим забезпечуючи мовленнєве самовираження.

Інтерактивна книга казок допомагає поринути у навколишній світ, взаємостосунки між персонажами казок, взаємозв'язки між окремими предметами, передати почуття, уявлення, враження, образи уяви, навіянні казками про тварин.

Методи та прийоми роботи з інтерактивною книгою

- Розповідання казки педагогом, використовуючи інтонації з метою виразного підкреслення яскравих слів, які характеризують казкових персонажів.
- Переказування казки дітьми за ілюстрацією книги, передавання твору повно, зрозуміло, послідовно, використовуючи різні засоби образності й виразності мови, літературні повтори казки.
- Бесіди морально-етичного спрямування. Визначення моралі казки – чого навчає нас ця казка.
- Узагальнені бесіди за змістом улюблених казок.
- Показ настільного театру за змістом казок.
- Дидактичні ігри за змістом казок.
- Придумування казок і розв'язання казкових завдань.
- Використання методичного прийому «Початок після кінця» - придумування продовження казки.

- Використання методичного прийому фантазування «Що буде, якщо...».
- Творче розв'язання протиріч.
- Образотворча та ігрова діяльність за сюжетом улюблених казок інтерактивної книги.

Список використаних джерел:

- 📖 Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження/ Упоряд.: О.Г.Косенчук, І.М.Новик, О.А.Венгловська, Л.В.Куземко. – Харків, 2021.
- 📖 Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти.-К.: Видавничий Дім «Слово», 2006.
- 📖 Ватаманюк Г. Художня література як засіб формування духовного світу дитини// Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського держ. університету. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. XIII. – С. 237–240.
- 📖 Ватаманюк Г. Особливості використання дитячої книги в процесі розвитку творчості старших дошкільників //Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», 2020. – Том I. - № 27. – С. 224-229.
- 📖 Гавриш Н. Розвиток мовлення: розв'язуємо актуальні проблеми// Вихователь-методист дошкільного закладу. - №3. – 2019. – С.36-44.
- 📖 Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість. – Київ: Наукова думка, 1966.
- 📖 Казки про тварин. За ред. Березовського І.П. – К., 1976.
- 📖 Тупик О. Язичницькі мотиви в українських народних казках про тварин // Етнічна історія народів Європи [Електронний ресурс] – Покликання: <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2000/5/articles/I8.pdf>
- 📖 Українські народні казки. Упоряд. та передм. Дунаєвської Л.Ф. – Київ: Веселка, 1990.

Золотухіна Людмила Анатоліївна,
вчитель української мови та літератури,
КЗ «Вінницький ліцей №30 ім. Тараса Шевченка»

Українська мова. 9 клас.

Розробка уроку

Офіційна й неофіційна розмова, діалог-домовленість.

Мета уроку

- розвиток ключових компетентностей: підприємницької, саморозвитку й самоосвіти, комунікативної та соціальної, пошукової;
- уміння дискутувати, приймати рішення
- уміння презентувати власні ідеї та ініціативи, стимулювання лідерських ініціатив, бажання бути успішним;
- уміння використовувати ефективні комунікативні стратегії для формулювання власних суджень, пропозицій
- готовність розв'язувати різноманітні проблеми у сфері підприємницької діяльності

Очікувані результати

Здобувачі освіти мають:

- знати ознаки побутового й ділового діалогу, діалогу-домовленості;

- вмє складати й розігрувати діалоги (офіційні й неофіційні розмови) з урахуванням мети й адресата мовлення;
- редагувати діалогічні тексти, пояснюючи необхідні розділові знаки;
- оцінити діалогічне мовлення щодо його змісту, мовного оформлення, відповідності ситуації спілкування;
- пояснити роль комунікації в житті людини;
- обґрунтувати, яке значення має комунікабельність для успішності людини;

Тип уроку

- урок розвитку зв'язного мовлення

Перебіг уроку

I. Організаційний етап

«Малюнкове вітання»

Учитель. Я дарую вам ось такий смайлик і бажаю гарного настрою, легкого засвоєння теми. Пропоную вам обрати й надіслати в чат смайл, який відповідає вашому настрою на початку нашого уроку.

II. Повідомлення теми та цілей уроку. Мотивація учіння

Питання для обмірковування

- ✓ Назвіть, хто для вас є успішною людиною. Чому ви вважаєте її успішною?
- ✓ Які риси успішної людини ви виділяєте й що потрібно для того, щоб їх сформувати?

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Висновки

Учитель. Кожна успішна й освічена людина зацікавлена в тому, щоб правильно й гарно говорити. Щоб навчитися цьому мистецтву, потрібно володіти технікою мовлення, знати головні психологічні засади стосунків між людьми й, зрештою, мати, що сказати. Дуже часто ми використовуємо такий вид мовленнєвого спілкування, як діалог. Саме складанню та розігруванню діалогів присвячено наш урок.

- Як ви думаєте, яка основна мета нашого уроку?

Запис теми уроку в зошити.

III. Актуалізація опорних знань

Перевірка домашнього завдання

«Клоуз-тест»

1. Розмова двох осіб – це... (діалог).
2. Слова кожного зі співрозмовників діалогу називають ... (реплікою).
3. Висловлювання однієї людини – це... (монолог).
4. Мовлення має дві форми... (усну й писемну).
5. Процес мовлення називають... (мовленнєвою діяльністю).
6. Мовленнєва діяльність має чотири види... (аудіювання, читання, говоріння, письмо).
7. В усному діалогічному спілкуванні поєднано види мовленнєвої діяльності... (говоріння та аудіювання).
8. Умови, за яких відбувається спілкування, називають... (ситуацією спілкування).
9. Той, кому адресують мовлення, – ... (адресат).
10. Сукупність норм поведінки, правил чемності називають... (етикетом).
11. Правила поведінки передбачають використання сталих висловів, так званих слів ввічливості, які інакше називають... (етикетними формулами).

IV. Оголошення теми та очікуваних навчальних результатів

Учитель. Отже, сьогодні на уроці ми з вами поговоримо про роль комунікації в житті людини, зокрема будемо складати та розігрувати діалоги відповідно до певної ситуації. З'ясуємо, яке значення має комунікабельність для успішної людини і якою вона повинна бути.

- **Я вирішила кудись вкласти певну суму зароблених мною грошей. Як ви, думаєте, куди саме я можу їх інвестувати?**
(варіанти відповідей учнів).

Перше, про що я подумала – це вкласти їх у банк. Це дозволить мені відносно надійно зберігати ці гроші визначений термін, та ще й мати з цього якийсь прибуток – отримати так звані дивіденди (% грошей). Тому сьогодні я розглядаю вас як банк, у який я роблю вклад і отримаю прибуток. Моя задача вибрати серед вас той банк, який є надійним (за кожну правильну відповідь ви отримуєте бонуси, які в кінці уроку ми перерахуємо в дивіденди).

- **Що таке банк?**

Банк – це фінансова організація, основною функцією якої є отримання грошових ресурсів від тих людей, у яких вони тимчасово вивільняються, щоб надати їх тим, кому вони на даний час потрібні.

V. Основна частина уроку

3. Робота з текстом

Вправа «Інтелектуальний бій»

- ✓ **Завдання:** опрацювати опорний конспект протягом 1-2 хвилин та підготувати одне запитання до однокласників за прочитаним матеріалом. Доступ до матеріалу за покликанням <http://surl.li/dgpva> або **QR-кодом**

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

Матеріал опорного конспекту

Діалог (парний і груповий – полілог) є найбільш поширеним видом мовленнєвого спілкування. Він організований як ряд висловлювань співрозмовників (реплік), межею між якими є закінчення мовлення одного співрозмовника та початок мовлення іншого. Кожен із співрозмовників по чергово то говорить, то слухає-сприймає.

Репліки діалогу характеризуються стислістю й простотою синтаксичної будови, вони міцно пов'язані між собою й характеризуються граматичною завершеністю. Деякі репліки є відносно самостійними, зв'язок між ними тільки смисловий. Проте більшість реплік тісно пов'язані, вони становлять діалогічні єдності.

Серед найпоширеніших – **запитально-відповідні єдності**.

У відповіді на запитання може бути мінімум словесної інформації, що передається словами «так» і «ні» або словами: «згодний», «певна річ», «хтозна» тощо.

Для висловлення позитивної відповіді використовуються конструкції: «буду радий», «чудова думка», «не заперечую».

Заперечення висловлюють за допомогою слів: «не можу погодитись», «не впевнений», «це неможливо» тощо.

Діалогічному мовленню властива граматична неповнота речень, використання неускладнених синтаксичних одиниць, еліптичних речень, пропущені компоненти, які легко відновити із ситуації.

У повсякденному житті людина потрапляє в різні мовленнєві ситуації й користується кількома видами діалогів: побутовим, навчальним, художнім, діловим та ін.

ПОБУТОВИЙ ДІАЛОГ	ДІЛОВИЙ ДІАЛОГ
Використовується в повсякденному спілкуванні, має ознаки розмовно-побутового стилю.	Комунікація в офіційно-діловій сфері, має ознаки наукового, ділового, публіцистичного стилю.
Риси побутового діалогу: <ul style="list-style-type: none"> - незапланованість; - різноманітність обговорюваних тем; - часті відхилення від теми, перескакування з однієї теми на іншу; - розмовний стиль мовлення. 	Риси ділового діалогу: <ul style="list-style-type: none"> - швидкість реагування на висловлювання співрозмовника; - критична оцінка думок, пропозицій; - відчуття відповідальності у вирішенні обговорюваної в бесіді проблеми.

Діалог-домовленість – це розв'язання співрозмовниками питання про плани й наміри. У діалозі-домовленості використовують висловлення-повідомлення, висловлення-запитання, висловлення-спонування, висловлення-відповідь.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

- ✓ **Взаємоопитування за текстом.** (Діти ставлять запитання один одному, аналізують відповіді однокласників, отримують бонуси).

Учитель. Ми переконалися, що успішна людина має хист до створення власної справи, займається діяльністю, яка приносить і прибутки, і задоволення. Але при цьому така людина має володіти певними вміннями та навичками. Серед таких якостей важливе місце посідає спілкування. Тому пропоную вам сьогодні зробити кілька кроків до успіху.

Зробимо **І КРОК ДО УСПІХУ**

А тепер ми поговоримо про основні правила ведення діалогу (офіційного та неофіційного) та разом складемо своєрідну пам'ятку.

ПАМ'ЯТКА

*«Як вести діалог (офіційну й неофіційну розмову)
і дотримуватися вимог спілкування»*

- Шанобливо, доброзичливо стався до співрозмовника.
- Говори ввічливо, до старших звертайся на «Ви».
- У розмові торкайся теми, яка цікавить.
- Чітко став запитання, зрозуміло висловлюйся, будь небагатослівним.
- Учись уважно слухати співрозмовника. Чим уважніше ти слухатимеш, тим приємніше буде людям із тобою розмовляти.
- Не намагайся говорити голосніше за співрозмовника.
- Розмовляючи, дивись на співрозмовника.

4. Презентація-повідомлення

Учитель. Кожного з нас, хто починає свою справу, мучать сумніви: чи вдасться, чи вийде, чи вистачить сил досягти поставлених цілей. А коли все йде не так, як цього хотілося б, то руки самі опускаються й пропадає будь-яке бажання продовжувати справу. Незважаючи на це, багато великих і успішних людей, коли починали свою діяльність, зазнавали невдач. Але знаходили в собі сили підняти голову й іти далі. Так, наприклад, **Уїнстона Черчилля** не перевели з шостого класу в сьомий. Йому не вдавалося потрапити ні на один політичний пост, до якого він прагнув. Але в 62 роки він став британським прем'єр-міністром.

Пропоную переглянути підготовлену вами спільну презентацію «ТОП успішних людей, кар'єра яких почалася з невдач», прослухавши короткі повідомлення. **(презентації дітей)**

Білл Гейтс

Мало кому відомо, що спочатку Білл Гейтс створив зовсім не компанію Microsoft, а компанію Traf-O-Data, яка займалася розробкою лічильників для міської влади. Але, на жаль чи на краще, ця компанія незабаром припинила своє існування, а репутація Білла Гейтса була зіпсованою.

Але Білл разом зі своїми друзями не сильно турбувався з цього приводу й продовжував наполегливо працювати. І, як виявилось пізніше, зовсім не даремно. В результаті вони створили компанію Microsoft, яка стала одним із основних постачальників програмного забезпечення для комп'ютерної техніки.

Уолт Дісней

Про Уолта Діснея знають і дорослі, і діти. Але шлях до успіху й слави для Діснея виявився досить тернистим. Спочатку його ідея з Міккі Маусом була відкинута студією MGM. Як вважали співробітники цієї студії, миша на екрані не сподобалася б жіночій аудиторії, а «Троє поросят» будуть дуже банальні.

Але, не дивлячись на це, Уолт Дісней продовжував працювати. Створена ним студія стала провідною студією з виготовлення мультфільмів, такою залишається й на сьогодні.

Стівен Спілберг

Стівен Спілберг – це великий режисер нашого часу. Він зняв такі культові картини, як «Парк Юрського періоду», «Список Шиндлера» та багато інших. Але перш ніж розбагатіти й стати знаменитим на весь світ, Стівен Спілберг зазнав багато невдач і провалів.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

В юнацтві через недостатню кількість набраних при вступі балів майбутній геній кінематографа не пройшов у Школу кінематографічних мистецтв, створену при університеті Південної Каліфорнії. Оскільки юний Стівен Спілберг був впертим, він спробував вступити знову. Але й вдруге його чекало фіаско. Хлопець не став впадати у відчай і подав документи на інший факультет, але знову отримав відмову.

Інша людина на його місці давно б залишила ці спроби, але тільки не Стівен Спілберг. Замість цього він вступає до технічного коледжу й у вільний час створює один із перших своїх короткометражних фільмів, який сподобався студії Universal Pictures. Чим це закінчилося, всім уже відомо.

Мерилін Монро

Перш ніж стати кіно-іконою для багатьох мільйонів людей у всьому світі, якій присвячували вірші, пісні, писали книги, Мерилін Монро в дитинстві довго поневірялася по прийомних сім'ях та інтернатах. Згодом працювала на авіаційному заводі. У 20 років отримала можливість знятися в масовці одного з фільмів студії 20th Century Fox.

Перший досвід в кіно був не дуже вдалим для Мерилін, так що в 1948 році вона переукладає контракт зі студією Columbia Pictures. Але й це майбутній кінодіви не принесло ніякого успіху. Співробітники цієї студії вважали, що вона не наділена ні необхідним акторським талантом, ні красою. Однак Монро не покинула свою мрію та продовжила зніматися в окремих епізодичних ролях, поки не отримала можливість зіграти велику роль. Після цього її кар'єра почала стрімко йти вгору.

Отже, щоб досягти успіху, потрібно наполегливо працювати й не боятись невдач. Ті, кому сьогодні заздрають мільйони, теж переживали невдачі й банкрутства.

Вір у себе!

Успіх - це вміння рухатись від невдачі до невдачі, не втрачаючи ентузіазму

Уїнстон Черчилль.

5. Створення діалогічних текстів на визначену тему

Зробимо **II КРОК ДО УСПІХУ**

- ✓ **Завдання.** Об'єднавшись у пари, змодельуйте діалог на одну з тем, скориставшись опрацьованою пам'яткою. Діалоги побудуйте у вигляді sms-листування, послуговуючись зручними для вас додатками (**Viber, Telegram, Instagram**). Презентуйте свої діалоги.

А щоб ваші репліки не були банальними, пропоную спочатку послухати рекомендації щодо створення цікавих діалогів https://www.youtube.com/watch?v=-frhZkmlb_g

Теми для створення діалогів

- «Чорна» п'ятниця? Кому вигідна така акція?» ,
- «Інтернет покращує ваше життя чи лише відбирає час?» ,
- «Ви звернулись у туристичну фірму, плануєте подорож за кордон» ,
- «Успіх у житті – це везіння чи наполеглива праця?» ,
- «Чи вигідно зараз інвестувати в науку?» ,
- «Чи може матеріальне перевершити духовне?» ,
- «Як використати свої гроші?» .

- ✓ **Презентація робіт** (накопичення бонусів).

- **Яка розмова у вас вийшла: офіційна чи неофіційна?** Довести своє твердження, визначивши ознаки цього виду діалогу.

Гра «Я – редактор реклами»

Зробимо **III КРОК ДО УСПІХУ**

Учитель. Усі ми знаємо, що успішна людина так чи інакше займається певними видами реклами. Дайте відповідь на запитання

- **Для чого взагалі створюється реклама?**
(варіанти відповідей учнів)

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

Реклама має на меті сповістити реальних і потенційних споживачів і глядачів про той чи інший товар, послугу; впливати на свідомість адресата рекламного тексту, наполегливо закликати зробити покупку.

Кожного дня ми чуємо, бачимо, читаємо рекламу звідусіль. Оголошення та пропозиції, написані правильно, розвивають та навчають нас деякою мірою. Але такий ефект має і неякісна реклама, адже сьогодні помилки трапляються і в роликах, які демонструють центральні канали, і на афішах, і на рекламних щитах, і на магазинних вивісках. Тому наша головна мета – боротися з такими погрішностями. Пропоную зараз вам для прикладу кілька рекламних картинок, в яких допущені помилки.

✓ **Завдання:** знайди й виправ помилки, свою думку обґрунтуй (накопичення бонусів).

Найпоширенішим лексичними помилками, що трапляються в нашій мові (зокрема в рекламі), є **суржик**.

Суржик – елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без дотримання норм літературної мови; засмічена мова.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Дотепне пояснення суржика дає Андрій Шимановський. До речі, можеш завітати на його сторінку в TikTok.

<https://www.facebook.com/watch/?v=705304500528603>

Учитель. Пропоную вдома продовжити таку цікаву роботу: знайти рекламні оголошення, у яких допущені помилки, сфотографувати їх і продемонструвати на уроці. А ще підготувати виступ про лексичні помилки українських політиків, можна додати відео (завдання на 12 балів).

Вправа «Українською круто»

Зробимо **IV КРОК ДО УСПІХУ**

Кожна успішна людина має досконало володіти рідною мовою, вивчати й знати ще декілька мов. Тільки постійно удосконалюючи такі знання, розвиваючи комунікативні вміння й навички, можна досягти високого рівня розвитку. Пропоную ознайомитись із медіа-словничком

- ✓ **Завдання:** створи чат-переписку (діалог) зі своїм другом/подругою, використавши тільки український варіант запропонованих слів. Не забувай про розділові знаки
- ✓ **Презентація учнівських робіт.** Однокласники уважно слухають, фіксують недоліки, виправляють помилки (*взаємооцінювання, накопичення бонусів*).

VI. Узагальнення та систематизація знань

Тестові завдання

6. Правильно розставити розділові знаки в рядку

- A. - Невдача – це теж успіх, якщо ми чогось вчимося у неї, - вважає Рей Крок, засновник компанії McDonald's.
- B. - Якщо ви не можете нагодувати команду двома піцями, у вас занадто велика команда, - навчав своїх учнів Джефф Безос, засновник Amazon.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

- C. Уолт Дісней, засновник студії Disney, любив повторювати: Щоб почати щось робити, перестаньте базикати й беріться за роботу.
- D. Коли мені було двадцять, я ніколи не дозволяв собі вихідних, - згадував Білл Гейтс, співзасновник Microsoft.

7. Прочитайте діалог

- *Олено, ти в костюмі? Напевно, на ділову зустріч ідеш.*
- *Так, але після обіду йду до спортзалу. Ходімо разом.*
- *Не знаю, чи встигну, адже ввечері збираюся попрацювати над проектом.*

Останню репліку співрозмовника Олена має інтерпретувати для себе як те, що її товариш

- A. піде до спортзалу
- B. не любить спортзал
- C. не хоче йти до спортзалу
- D. можливо, піде до спортзалу
- E. не встигне сходити до спортзалу

8. Оберіть схему, що відповідає поданому реченню

- *Робіть все вчасно, будьте наполегливі, не кидайте спроб протягом 10 років, - навчав Біз Стоун, співзасновник Twitter, - і, врешті - решт, буде здаватися, що успіх прийшов до вас за одну ніч.*

- A. - Д, - а, - д.
- B. - Д, - а.
- C. - Д, - а. - д.

VII. Рефлексія

Інтерактивна вправа «Закінчи речення»

- ✓ На уроці я дізнався ...
- ✓ Найцікавішим для мене на уроці було...
- ✓ Я зрозумів, що ...
- ✓ Мені захотілося ...

Учитель. Настав час обмінювати наші бонуси на зароблені бали й підраховувати, у якому банку пропонують найвищі дивіденди. Тішить те, що на уроці всі активно працювали й у нас нема збанкрутілих банків. А програли ми чи виграли – покаже час, адже, **щоб отримувати дохід, треба спершу інвестувати в знання.**

VIII. Оцінювання (накопичені бонуси)

Учитель. Усім дякую за роботу й знову пропоную вам два смайлики, оберіть той, що відповідає вашому настрою в кінці уроку й надішліть у чат.

IX. Домашнє завдання та інструктаж до його виконання.

- ✓ **Обов'язкове:** за підручником опрацювати тему
- ✓ **За бажанням:** знайти рекламні оголошення, у яких допущені помилки, сфотографувати їх і продемонструвати на уроці. А ще підготувати виступ про лексичні помилки українських політиків, можна додати відео (завдання на 12 балів).

Кагальняк Ірина Петрівна,

вихователь,

КЗ «ДНЗ № 73 Вінницької міської ради»

Освітня подія

Чим цікаві та корисні парасольки барвисті

В останні роки науковці та практики звертають увагу на те, що з життя дітей дошкільного віку зникає ігрова діяльність. Що робити, аби гра позитивно впливала на розвиток дітей, давала змогу проявляти творчий потенціал, розвивала комунікативні здібності? Поповніть свою методичну скарбничку цікавою освітньою подією, що стане в нагоді для розвитку інженерного мислення, вміння спостерігати та розуміти як рослинний та тваринний світ дає невичерпний матеріал для розв'язання різноманітних завдань.

Мета заходу

- розширювати знання дітей про предметне довкілля, ознайомити з історією створення парасолі, закріпити знання про її призначення, будову, форму, колір;
- ознайомити дітей на прикладі різних матеріалів з поняттям «водостійкість»;

- надати змогу дітям експериментальним шляхом, самостійно з'ясувати властивість різних матеріалів, познайомити з деякими назвами, видами тканин;
- розширити уявлення дітей про те, як і куди у природі ховаються тварини, комахи та птахи від дощу, як називаються рослини, що дуже схожі на парасолі;
- закріпити вміння створювати інтелектуальні карти, читати технологічні схеми, діяти відповідно до них;
- розвивати творчу уяву, логічне, функціональне мислення, дрібну моторику, сприяти розвитку самостійності;
- виховувати допитливість.

Матеріали

- різні види парасольок,
- клаптики ситцевої, нейлонової тканин,
- шматки пластмаси, дерева, заліза, паперу,
- поливальниці з водою,
- технологічні схеми виконання роботи,
- набори природнього матеріалу,
- іграшкові комахи, тварини, фігурки людей.

Хід роботи

Вихователь: – Діти, сьогодні у нас має бути фотосесія. Як бачите, необхідне для цього обладнання уже встановлено, але фотограф десь забарився. Подивіться, яка чудернацька парасолька встановлена на штативі.

- Ви знаєте навіщо вона?
- А які ще бувають парасольки?

Створення інтелектуальної карти.

Вихователь: - Отже, є парасольки які захищають від дощу, сонця та ті, що використовують у своїй роботі професійні фотографи, є для дітей, дорослих, є - чоловічі і жіночі, а ще - для домашніх улюбленців щоб у будь-яку погоду можна

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

було з ними гуляти. І мають ці парасольки - різний вигляд та виготовлені з різних матеріалів.

- А які парасольки є у вас вдома?

- Коли ви їх використовуєте?

Так, малята, сьогодні парасолька, як правило, асоціюється з дощем. Але саме слово «парасоля» не має з ним нічого спільного, тому що означає «закривати сонце» і створена була щоб рятувати від сонця. Зробили парасольку дуже давно. Так сталося, що й досі сперечаються, де вперше виготовили парасолю: в Китаї чи Єгипті. Здавна вона була дуже дорогою: тільки дуже багаті люди могли користуватися ними. Парасолі були 1,5 метра заввишки і важили 2кг, тому носили таку парасолю слуги.

- Я вам пропоную взяти в одну руку сучасну парасолю, а іншою підняти мішечок.

Як видумаєте, легко було користуватись такою парасолькою? Чому?

Спочатку парасоля служила лише для захисту від сонця, а вже потім і від дощу і стала модним предметом. Лікарі використовують їх під час операції, фотографи і кінорежисери – для вдалих фото і кінозйомок.

- Чи всі парасолі однакові?
- Чим відрізняються парасольки одна від одної?

(Вихователь звертає увагу на те, що вони відрізняються не лише за кольором, розміром, а й за будовою. Дістає кілька парасольок і демонструє як вони розкриваються.)

- З чого вони складаються?

(Діти розглядають парасольки. Роблять висновок, що у парасолі є купол, спиці, стержень, ручка.)

- З чого виготовлені спиці та стержень?
- З чого виготовлена ручка?
- Як це можна перевірити?

(Діти за допомогою магніту пересвідчуються, що стержень та спиці металеві, ручка пластмасова.)

- Чи у всіх парасоль однакова кількість спиць? Давайте порахуємо.

Чим більша кількість спиць - тим витриваліша буде парасоля під час вітру.

- З чого виготовлений купол?
- Якою має бути тканина для купола?
- Розгляньте різні клаптики тканин у вас на столиках. Чи можна з них зробити купол парасольки?

(Припущення дітей.)

Давайте перевіримо, чи будь-яка тканина підходить для виготовлення купола парасольки.

Пошуково-дослідницька діяльність.

Вихователь: - Діти, перед вами є різні зразки тканини. Слово «тканина» походить від слова «ткати». Усі тканини виткані з різних ниток, які щільно переплетені одна з одною. Бачите, як щільно притулилися в ній одна до одної сестрички-ниточки.

(Діти через збільшуваче скло розглядають клаптики тканин.)

- Ось бавовна. Яка ця тканина на дотик? (Бавовняна тканина – тонка, ніжна, гладенька.) Чи можна з бавовняної тканини виготовити купол парасолі?

(Припущення дітей.)

- Як це можна перевірити?

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Дослід 1. «Бавовняна парасоля»

Вихователь: - Полийте воду на бавовняну тканину і подивіться, що станеться?

(Тканина намокла.)

- Чи можна з такої тканини виготовити купол парасолі?

(Діти роблять висновки).

Дослід 2. «Нейлонова парасоля»

Вчитель: А ось ця тканина називається нейлон. Роздивіться уважно її. Як розташовані у ній волокна? Чи пропускатиме нейлон воду? Давайте перевіримо.

Полийте воду з поливальної на нейлон і подивіться, що станеться. Вода скочується, тканина не намока. Вона водостійка.

Парасолі роблять з нейлону, який до цих пір залишився одним з найпопулярніших матеріалів.

- А чи може бути парасоля від дощу паперова?

(Припущення дітей).

- А може бути купол парасолі пластмасовий, дерев'яний, залізний?

(Діти перевіряють предмети на водостійкість, роблять висновки про те, що ці матеріали водостійкі, але не зручні.)

- Чому парасоля має таку форму?

- А якщо парасолька буде пряма, що буде?

(припущення дітей)

Дослід 3. «Парасолька та дощик»

Полийте воду на парасольку і подивіться що станеться. Тепер на пряму поверхню. *(Діти роблять висновки).* Щоб вода не збиралася на куполі, а скочувалася, купол парасольки повинен мати обтічну форму.

- Що може замінити парасольку?

- Як тварини ховаються від дощу?

- Що може замінити їм парасольку?

(Показ презентації.)

Згадайте мультфільм «Грибок-теремок», який ми дивились з вами. Що дало прихисток комахам та звірятам?

У наших лісах росте ось такий їстівний гриб, який так і називається «гриб-парасолька строкатий», бо має цяточки на капелюшку. Ми сьогодні дізнались багато цікавого про таку, нібито, всім знайому парасольку. Ви можете поділитись своїми враженнями з друзями, батьками. Я пропоную вам за допомогою природнього матеріалу відтворити місця, де використовується якийсь вид парасольки - пляжна парасолька, парасолька від дощу, використання тваринами природніх парасоль: грибів, листя дерев та кущів.

Продуктивна діяльність.

- ✓ Діти виконують роботу за технологічними схемами, створюючи сенсорну коробку.

Підсумок.

Вихователь: - Здається, що ми знаємо про парасольку все. Але це не так. Над створенням нових моделей працюють не тільки дизайнери, а й інженери. Існують парасольки, які можуть передбачати дощ, засвічуючи попереджувальні вогні на ручці, є парасольки, які на зворотному боці купола мають екран. Існують зонт-хамелеони, колір купола яких змінює кольори. Можливо і ви колись станете винахідниками і створите свою, неповторну парасольку.

Гладько Людмила Олегівна,
вихователь молодшої групи
КЗ «ДНЗ №26 Вінницької міської ради»

Майстер-клас по виготовленню ляльок-мотанок

Пасхальні обереги

Свято Великодня – найбільша подія для всіх віруючих людей. Свято буде ще красивішим і веселішим, якщо ми зуміємо привнести до інтер'єру великодні сувеніри, наприклад, зроблені своїми руками пасхальні обереги. Виріб своїми руками неодмінно подарує гарний настрій як дорослим, так і старшим дошкільникам.

Лялька-оберіг «Зерновушка»

Підготуємо матеріали та інструменти

- клаптики тканини,
- вата,
- ножиці,
- голка,
- нитки для шиття та в'язання,
- клейовий пістолет,
- атласна стрічка,
- штучні квіти,
- декоративні матеріали (яєчка, пір'я, кольорова стрічка),

- зерно.

9. З кольорової тканини вирізаємо два кола з різницею 1,5 – 2 см. Наприклад: 17см та 15 см

10. На великому колі (спідничка для лялечки) міцною ниткою прокладаємо строчку.

11. Вставляємо всередину «спіднички» лялечки шар вати та зерна, а в менший шар (голова лялечки) тільки вату.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

12. Зшиваємо голову і спідничку.

13. Відрізаємо в'язальні нитки потрібної довжини для волосся і пришиваємо до голови.

14. Зав'язуємо «хвостики» і лялечка готова.

15. По центру атласної стрічки клеїмо ляльку.

16. Прикрашаємо з боків декоративними виробами.

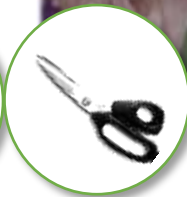
17. Прив'язуємо оберіг до кошика.

Лялька-мотанка «Вербниця»

Підготуємо матеріали та інструменти

- клаптки тканини,
- вата,
- ножиці,
- голка,
- нитки для шиття,
- клейовий пістолет,
- штучні квіти та декоративні матеріали,
- вербові гілочки з котиками.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

18. Для створення основи ляльки-мотанки відрізаємо довгий шматок тканини: довжиною приблизно 70см та шириною 30см. Тісно скручуємо тканину і перев'язуємо ниткою в трьох місцях.

19. Голову ляльки-мотанки формуюмо з вати.

20. Від білої тканини відрізаємо квадрат 20 см. Накладаємо на голову і стягуємо тканину, збираючи в складки на потилиці. Міцно перев'язуємо нитками «шиї».

20 x
на

21. В області грудей підкладаємо вату формування тулуба і перев'язуємо ниткою в області талії. Обмотуємо стрічкою навхрест.

22. До основи тулуба приклеюємо коло з пінопласту Ø-8см за допомогою клейового пістолету. Формуємо спідничку: відрізаємо тканину зеленого кольору (Висота прямокутника – відстань від талії до підставки трохи з запасом для підгину зверху. А ширина достатня, щоб сформувати спідницю).

23. Обкручуємо навколо талії, перев'язуємо ниткою і вивертаємо.

24. Так само робимо ще один шар спіднички, але вирізаємо форму дзвіночка та обклеюємо мереживом.

25. Нитками обкручуємо лице ляльки навхрест. З волокна довжиною 45см формуюємо волосся, пришиваємо ниткою по центру голови та заплітаємо.

для

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

26. Робимо віночок, приклеюючи квіти до стрічки.

27. Віночок прикріплюємо до голови ляльки-мотанки.

28. Руки скріплюємо між собою

29. Закріплюємо вербові котики в руках ляльки-мотанки.

Лялька-оберіг «Зерновушка»

Лялька-мотанка «Вербниця»

Просєкова Олена Вікторівна,
завідувач
КЗ «ДНЗ №7 Вінницької міської ради»

Слизькоуа Ольга Олексіївна,
вихователь-методист
КЗ «ДНЗ №7 Вінницької міської ради»

Створення єдиного освітнього простору на основі застосування сучасних інноваційних технологій, яке належить дошкільникам покоління «Альфа»

Сучасний садок є простором для дитини, де вона повноцінно розвивається, пізнає свої можливості, навколишній світ та змістовно проживає період дитинства. І щоб дитячі роки залишались в серці на все життя й спогади про них були теплими та яскравими для дітей нашого закладу створено єдиний освітній простір важливою складовою якого є синергія між соціальними інститутами, яка стимулює діяльність кожного учасника освітнього процесу та дає можливість розвиватися тим, хто творить нове, хто спроможний вийти за рамки існуючих нормативів і реалізувати потенційні можливості свого внутрішнього світу у зовнішньому просторі.

Дошкільне дитинство – це період активного пізнання навколишнього світу дитиною. Наше завдання, як педагогів, організувати цей процес, оптимізувати його та створити освітній простір який задовольнить запит сучасної дитини на стрімкий розвиток. Серед визначальних характеристик

освітнього простору створеного в нашому закладі слід назвати деміургічність. Цією характеристикою передбачається гармонійна творчорозвивальна динаміка освітнього простору, та розвиток природного потенціалу кожної дитини, саме тому профільним напрямком освітньої діяльності ДНЗ було визначено «Атр-когнітивний розвиток дошкільника крізь призму світосприйняття».

Враховуючи, що Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина» сучасних дітей характеризує як покоління «Альфа» і скерована на розкриття особливостей розвитку й світосприйняття сучасних дітей, знаходження шляхів до взаєморозуміння та взаємодії з ними, ми окреслили спектр надання освітніх послуг, спрямованих на врахування унікальності кожного вихованця:

Адаптаційна група «Адаптешечки»

Головна мета – сприяння успішній адаптації до умов ЗДО.

Адаптаційна група починає функціонувати влітку, перед початком відвідування дитиною ЗДО.

Вихователі «Адаптешечок» дізнаються від батьків про поведінку дитини вдома, про її звички й уподобання, індивідуальні особливості (вихователь опікується не взагалі дітьми, а бачить серед них конкретну дитину і готовий брати до уваги всі її відмінності). Вихователі, зустрічаючи малюка вранці, мовою і жестами виявляють своє тепле ставлення до нього. Теплий, доброзичливий прийом обумовлює перші враження дитини про дитсадок, її настрій, готовність попрощатися з мамою.

Форма звертання дитини до вихователя може бути будь-якою, яку він сам вважає прийнятною: наприклад, тьотя Катя, чи просто на ім'я. в «Адаптешечках» не наполягають, щоб діти зверталися до вас на ім'я, по-батькові, оскільки це досить складно для дитини.

Вихователі адаптаційної групи проявляють максимум терпіння до будь-якого з прохань і навіть вередувань дитини та заслуговують її довіру, це – основне завдання вихователя.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Налагодженню теплих стосунків сприяють індивідуалізовані звертання. Малюки, які прийшли з сім'ї, не реагують на узагальнене «діти». Але звертаються педагоги до них, з одного боку, індивідуально, на ім'я («Маринко, ходімо мити ручки»), а з іншого – наголошують на приналежності до групи, вчать реагувати на звертання «діти» («Дітки, тепер всі сідайте за столики!»)

Всі незвичні дітям дії пояснюють багаторазово:

«Зараз ми всі будемо одягатися на прогулянку. Підійдіть до своїх шаф. Це у нас Оліна шафа, це – Іванкова, а це – твоя. Ти, Ігорю, молодець, сам свою шафу знайшов.»

Якщо діти розуміють вихователя, їх легко навчити тих речей, з якими вдома не стикалися або робили інакше. Але все ж найважливішим залишається індивідуальний підхід – слід пам'ятати, хто що вміє, у кого, які проблеми.

І ось, вже по закінченню функціонування групи – малюки адаптовані, знайомі з режимними моментами в ЗДО, соціалізовані та готові рушати далі у чарівний світ дошкілля!

Арт - студія

Діти в дитячому садку постійно зайняті створенням чогось нового, дослідженням, вивченням, експериментуванням. І в процесі освіти вони отримують знання. Малюючи палітру кольорів, займаючись ліпленням або орігамі – осягають ази просторового моделювання. Але, що найголовніше – вони вчаться нестандартно мислити,

починають розуміти, що таке творчий процес, що значить почати з ідеї і перетворити її в справжній проєкт з кінцевим результатом.

Творчість у всьому світі використовується як терапія, яка допомагає врівноважити внутрішній стан і трохи помедитувати у такому швидкому, сучасному тривожному світі.

На заняттях в арт – студії ми:

- вивчаємо різні види образотворчої діяльності;
- ознайомлюємо із засобами художньої виразності - фарбами, олівцями, пластиліном, папером та ін.;
- працюємо в різних техніках та з різними матеріалами;
- формуємо естетичне ставлення до навколишнього світу;
- розвиваємо уяву і фантазію.

Після занять у дітей сформовані елементарні технічні навички роботи з художніми матеріалами:

- ✓ **у малюванні** – початкові вміння створювати образ за допомогою ліній, крапок, мазків, плям;
- ✓ **у ліпленні** – ознайомлені з прийомами: розкачування, витягування, приєднання двох або більше частин;

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

✓ в **аплікації** – ознайомлені з технікою обривання паперу тощо.

Хореографічна студія.

Заняття у хореографічній студії сприяє залученню дітей до танцювально-музичної культури, формує вміння застосовувати отримані знання, уміння і навички хореографічної творчості в щоденній діяльності.

Також ці заняття мають велике значення для фізичного розвитку. Малюки починають легко, вільно і граційно рухатися. У них поліпшується координація рухів. Заняття у хореографічній студії сприяє виробленню певної естетики поведінки в побуті. Підтягнутість і ввічливість стають нормою.

Мета студії:

- **Сприяння** естетичному вихованню і фізичному розвитку.
- **Формування** інтересу до хореографічного мистецтва;
- **Формування** початкових хореографічних умінь та навичок, засвоєння нескладних танцювальних рухів та етюдів;
- **Розкриття та розвиток** творчого потенціалу, виявлення та створення умов для розвитку обдарованих дітей;
- **Розвиток** художньої свідомості, творчих здібностей, здатності до самореалізації.
- **Забезпечення потреби** в руховій активності. Виховання ціннісного ставлення та розуміння танцю як складової сценічного мистецтва.

Монтессорі – клас

Це родзинка закладу, в якому виховується вільна і самостійна людина з почуттям власної гідності. Принцип Монтессорі – педагогіки полягає в тому, що дитина творить себе сама, у власній діяльності. Свідомість дитини вбирає все навколишнє як губка. Освіта дитини відбувається відповідно до її біологічного ритму, індивідуальним темпом.

Девізом школи Монтессорі є слова: «Допоможи мені зробити це самому». Перший раз педагог розповідає дитині, як працювати з цією роботою й на власному прикладі показує можливі правила. Наприклад, педагог розливає воду, бере губку й повільно витирає воду, повільно вижимає та показує, куди покласти ганчірку. Дитина це бачить і розуміє, що, якщо розіллє воду, то може взяти губку й так само витерти те, що розлила. Немає такого, що педагог каже дитині, що вона повинна щось зробити. Педагог може лише нагадати дитині, щоб вона щось доробила, якщо відволіклася.

Монтессорі – клас охоплює 5 зон:

- **Зону практичного життя,**
- **Зону сенсорного розвитку,**
- **Зону мовного розвитку,**
- **Зону математичного розвитку,**
- **Зону космічного виховання.**

I. Зона практичного життя

Найлегше, із чого починають усі, – це *практичне життя*. Це то, що діти можуть бачити в побуті, але до чого їх удома не допускали, бо вони ще нібито маленькі.

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

Діти можуть чути: «Овочечистку не чіпай: це небезпечно», «Воду не бери: розіллеш». У садку Монтессорі все зовсім інакше. Тут розташовані матеріали, за допомогою яких дитина вчиться стежити за собою і своїми речами. Використовуючи рамки з застібками (гудзики, кнопки, блискавки, пряжки, шпильки, шнурки, банти і гачки), дитина вчиться самостійно одягатися; пересипати і переливати (рис, воду); мити стіл і навіть полірувати срібло.

Навички практичного життя – це система вправ, яка дає можливість дитині навчитися володіти собою та вільно орієнтуватися в навколишньому середовищі.

Чому навчається дитина в процесі роботи з матеріалом?

Вправи курсу «Навички практичного життя»:

- Дають можливість реалізувати потребу дитини в різноманітних рухах, навчитися контролю і координації власних рухів, розвинути граціозність рухів.

- Вперше дають дитині можливість пережити деяку діяльність як завершений процес з початком, серединою і закінченням.
- Вперше дають дитині можливість пережити деяку діяльність як процес, що складається з декількох етапів, як упорядковану діяльність, тобто виконувати певний порядок дій.
- Дитина вперше має право вибору, вона обирає матеріал, місце роботи з ним і тривалість роботи, тобто дитина вчиться робити свій власний вибір у різноманітних ситуаціях.
- Сприяють розвитку незалежності дитини від дорослого, її самостійності і тим самим розвивають відчуття особистої гідності, самовпевненості і самооцінки.
- Дитина вчиться концентрувати увагу, що є основою більш складних видів робіт будь – якого виду діяльності.
- Дитина вчиться виправляти свої помилки.
- Дитина усвідомлює необхідність порядку і чистоти, спокою і тиші.
- Дитина вчиться жити, згідно правил життя колективу, не заважати іншим, поважати свою роботу і працю оточуючих.
- Дитина отримує радість від роботи.

Завдяки свободі вибору матеріалу приходить вміння самостійно робити вибір, приймати рішення, а не просто виконувати чужі розпорядження. Це вміння не приходить саме по собі, а набувається поступово шляхом тренувань.

II. Зона сенсорного розвитку

Ця зона дає дитині можливість використовувати свої почуття при вивченні навколишнього світу. Тут дитина може навчитися розрізняти висоту, довжину, вагу, колір, шум, запах, форму; познайомитися з властивостями предметів тощо.

III. Зона мовного розвитку

Вона забезпечує наочно-образне поповнення словарного запасу, активізацію словника; уміння розрізняти звуки, букви, склади і окремі слова; підготовку руки до письма. Працюючи в зоні мовлення, дитина починає спонтанно читати.

IV. Зона математичного розвитку.

Математика є одним з найскладніших і мало зрозумілих предметів у школі. В процесі її вивчення дитина зіштовхується з великими труднощами, які пов'язані з високим ступенем абстрактності цієї науки. Часто дитина вчиться виконувати математичні дії формально, без розуміння.

«Математика – це легко», – говоримо ми дітям. Числа навчають так само, як і мова, і тому математика – наука універсальна, по суті справи, всесвітня.

В Монтесорі – класі діти швидко опановують математичні поняття, оскільки, працюючи за системою Монтесорі, вони можуть перейняти реальний досвід дій і відчуттів, вони не тільки зором, але й тактильно можуть відчутти числа 10, 35, 100 і, відповідно, різницю між ними. Завдяки цьому сенс будь-яких математичних понять і дій для дитини стає зрозумілим і немає необхідності завчати матеріал автоматично.

Працюючи не абстрактно, а конкретно і з «чуттєвим досвідом» дитина починає у ході роботи передбачати результат.

Дії, які виконує дитина, вправляючись із матеріалом в Монтесорі – класі, природні і прості для неї в дошкільному віці: вона порівнює, упорядковує, вимірює, систематизує, маніпулюючи з предметами навколишнього середовища. Поступово і опосередковано вона самостійно формує математичні поняття.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

V. Зона космічного виховання

Основна мета курсу космічного виховання в Монтессорі – класі – формування у маленької людини на базі цілісної картини світу та індивідуальної творчої активності власної відповідальності за шляхи, цілі, наслідки новоутворень, що створює людство на Землі і у Всесвіті.

Іншими словами в процесі ознайомлення дітей з навколишнім світом в Монтессорі – класі, обирається шлях від загального до окремого і малюк поступово розуміє взаємозв'язок між окремими науками: астрономія, географія, геологія, біологія, фізика, хімія є лише деталями єдиного цілого.

Зважаючи на те, що сьогодні значно посилено державну підтримку дітей з особливими освітніми потребами, ми вважаємо методика Монтессорі найбільш доцільною складовою варіативної моделі розвивального середовища КЗ «ДНЗ №7 ВМР». Методика Монтессорі є моделлю особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання дітей з ООП.

Дитяча фотостудія

Маленькі діти дуже щирі та безпосередні у своїй поведінці. Вони не вмюють приховувати та підробляти емоції, тому **дитяча фотостудія** – це чудовий спосіб проявити свої здібності.

Фотограф, наче невидимка, ловить кожну мить, настроївшись на одну хвилину з настроєм вашого малюка, навчає цьому вашого малюка.

Як результат – живі, енергійні діти, душа яких пронизана непідробними почуттями та емоціями.

Наш досвід роботи з дітьми дозволяє створити невимушену атмосферу. Зйомка як гра ведеться під веселу музику. Професійний підхід фотографа, який вмє налагодити контакт із дитиною будь-якого віку.

Гурток вивчення іноземної мови.

Враховуючи виклики сьогодення був створений даний гурток. Англійська для дітей стає з кожним днем все більш затребуваною. Кожен з батьків усвідомлює необхідність давати нові знання своїй дитині, які будуть дуже корисні в майбутньому. Людина, що володіє англійською

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

зможе вступити до престижного вузу, поїхати на стажування за кордон, влаштуватися на хорошу роботу. А які можливості для розвитку інтелекту відкриває знання іноземної мови: можна насолоджуватися книгами і фільмами на мові оригіналу, повноцінно користуватися можливостями інтернету... Одним словом, всім і кожному відомо, що знати іноземні мови корисно, цікаво, вигідно і престижно.

Навчання англійської мови є не обов'язковим, але бажаним компонентом дошкільної освіти. Навчання дошкільнят англійської мови - це особливий вид освітньої діяльності. У процесі навчання діти не вивчають складових частин незнайомої мови, а одразу опановують її як засіб спілкування.

У нашому закладі вивчення англійської мови проходить дуже цікаво. Для кращого опанування іноземної мови керівник гуртка активно використовує рухову, слухову та зорову пам'ять дітей. Всі заняття з дітьми проводяться в ігровій формі з використанням сучасних методик. Ігри - лічилки, вірші, загадки, безліч пісень підсилюють емоційність занять, наближають навчальний процес до природного сприйняття і засвоєння.

Мова вивчається через особисту діяльність дітей на заняттях. Кожне заняття будується як ігрове спілкування педагога і дітей. Заняття з англійської мови - це система організованої ігрової діяльності, що сприяє розвитку і вихованню дитини, реалізації набутого досвіду, формуванню нового досвіду та психічних якостей у процесі засвоєння мінімізованого обсягу англомовних знань та вмінь.

Бєбі – фітнес

Витоки раннього розвитку організму закладені у фізичній активності дитини, тому спорт і прогулянки – необхідна та обов'язкова його складова. Бєбі-фітнес – це курс спеціально розробленої гімнастики для дошкільнят.

Заняття бєбі-фітнесом в «Подільночці» – загальнозміцнювальні фізичні вправи, масаж стопи, елементи дитячої йоги, дихальна і тактильна гімнастика в ігровій формі та під музику.

Гімнастика для малюків є чудовою профілактикою дитячої гіпертонії, викривлення хребта, ураження колінних суглобів. А ще вона сприяє нормалізації маси тіла.

Регулярні заняття гімнастикою для малюків забезпечують:

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

- Формування правильної постави.
- Профілактику плоскостопості, дисплазії, сколіозу, дихальних та серцево-судинних захворювань.
- Розвиток та зміцнення всіх груп м'язів.
- Розвиток дрібної та великої моторики.
- Вдосконалення координації рухів, рівноваги, орієнтації в просторі.
- Нормалізацію травлення та сну.
- Профілактику кишкових кольок.

Бембі – фітнес сприяє корисно проведеному часу, підтримці власної форми та індивідуальному розвитку дитини з ранніх років.

Резніченко Наталія Михайлівна

вихователь групи раннього віку
КЗ «ДНЗ № 23 Вінницької міської ради»

Опис розвивальних дидактичних ігор-вправ

Граючись – навчайся: сьогодні, завтра і завжди

Розум у дитини знаходиться на кінчиках її пальців

В. О. Сухомлинський.

Сенсорний розвиток дитини – тема завжди актуальна та не втрачає пильного інтересу як у молодого спеціаліста, так і досвідченого гуру. Адже, погодитися, це джерело невичерпної інформації: неможливо зупинитись і впевнено заявити, - все - тема вивчена! В світі стільки всього ще цікавого та не визначеного, а людський мозок та креативний підхід до оточуючого світу пробуджує нові ідеї щодо сенсорно-пізнавального простору.

У ранньому віці надважливим є те, щоб дитина активно розвивала мілку моторику рук. Нервові закінчення, що знаходяться на кінчиках пальців, подають імпульси у центри кори головного мозку, що відповідають за розумові, психічну, мовленнєву та фізичну діяльність.

У спільній співпраці з батьками, наше завдання, як вихователів, допомогти дитині раннього віку розвинути мускулатуру пальців рук та не згаяти часу у період формування умінь та навичок дитини раннього віку. Тому навчання повинно перетворитися на цікаву та доступну гру.

Пропонуємо вашій увазі розроблені ігри та вправи з сенсорного розвитку: розвиваючі планшети та посібники на липучках, а також ігри з ліхтариком. Впроваджуючи їх у роботу, ми побачили, що вони допомагають у розвитку дітей на заняттях з різних розділів програми. Також використовуємо ці ігри і в період адаптації дітей, як метод заспокоєння, зниження тривожності, концентрації уваги та зосередження на виконанні завдання.

Розвиваючі планшети – це добірка розвиваючих вправ та дидактичних об'єктів на липучках з різної тематики та з різними навчальними завданнями. Їх можна використовувати як для індивідуальної роботи, так і для групових занять.

I. Розвиваючі планшети

Пірамідки геометричних фігур

Мета: вчити орієнтуватись у розрізненні поняття: великий, середній, малий; вправляти у розміщенні деталей від найбільшого до найменшого; закріплювати геометричні фігури: квадрат, круг трикутник, прямокутник, овал, ромб; розвивати увагу, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати цікавість до гри.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Знайди тінь

Мета: вчити дітей знаходити за силуетом тварин, об'єктів неживої природи; закріплювати знання про оточуючий світ; розвивати увагу, уяву, спостережливість, зорове сприймання, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати допитливість, посидючість.

Добери половинку

Мета: навчати дітей складати з двох частин ціле; закріпити назви овочів та фруктів; вправляти у розрізненні кольорів; розвивати зорове сприйняття, уважність, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати інтерес до ігор.

Мало – багато

Мета: вчити порівнювати кількість предметів, використовуючи слова: «один», «мало», «багато»; формувати елементарні математичні уявлення дітей; розвивати увагу, мислення, уяву, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати спостережливість.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

На землі, у воді на небі

Мета: вчити дітей орієнтуватися у просторі, розміщувати види транспорту у відповідне місце; розширювати знання про повітряний, водний та наземний транспорт; розвивати увагу, уяву, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати самостійність.

Сезонне дерево

Мета: закріпити знання дітей про зміни, які відбуваються з рослинами у різні пори року; вчити добирати вбрання дерев відповідно до пори року; розвивати увагу, логічне мислення, зорове сприймання, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати бережливе ставлення до живої природи.

Кольорові ігри

Мета: вчити називати та розрізняти кольори: червоний, жовтий, синій, зелений, помаранчевий, рожевий, блакитний; розвивати увагу, зорове сприймання, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати цікавість до кінцевого результату.

Прикрасимо ялинку

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Мета: закріпити знання дітей про геометричні фігури та за зразком вихователя ритмічно розміщувати їх на площинному зображенні; розвивати увагу, мислення, мовлення, пам'ять; виховувати посидючість.

Приготуємо обід

Мета: вчити дітей розрізняти та називати овочі, фрукти, ягоди; вправляти у виборі потрібних складових для приготування страв чи напоїв; розвивати увагу, уяву, зорове сприймання, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати цікавість до кінцевого результату.

II. Посібники на липучках

Розвиваючі, пізнавальні та навчальні посібники на липучках чудово підходять для індивідуальних занять. Дані посібники розвивають мілку моторику рук та зберігають в собі поглиблене вивчення конкретної теми.

Хто що їсть

Мета: закріпити знання дітей про диких та свійських тварин та чим вони харчуються; розвивати увагу, мислення, уяву, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати турботливе ставлення до тварин.

Кольори

Мета: вчити дітей групувати предмети за кольором; вправляти у вмінні правильно називати та розрізняти кольори; розвивати увагу, уяву, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати цікавість до виконання завдання.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Ціле та половинки

Мета: вчити впізнавати частини та співвідносити їх з цілим овочем чи фруктом; закріпити знання про овочі та фрукти; розвивати увагу, логічне мислення, діалогічне мовлення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати спостережливість, допитливість.

Де чий транспорт

Мета: закріпити знання про службовий вид транспорту та людей, які ним керують; розвивати увагу, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати пізнавальний інтерес.

У світі тварин

Мета: вчити назвати та розрізняти за силуетом тварин: свійських, лісових, тропічних, антарктичних; домашніх та диких птахів, риб, комах; розвивати уважність, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати цікавість до тваринного світу.

Овочі, фрукти, ягоди

Мета: збагачувати знання дітей про овочі, фрукти, ягоди та знаходити їх за силуетом зображення; розвивати увагу, увагу, логічне мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати зосередженість на виконанні справи.

Розділ I. Інноватика. Практика. Досвід.

Українські народні казки для найменших

Мета: знайомити дітей із казками про тварин: «Курочка Ряба», «Колобок», «Рукавичка», «Ріпка», «Колосок», «Троє поросят», «Солом'яний бичок»; розвивати увагу, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати інтерес до казок.

Тварини та їх дитинчата

Мета: закріплювати знання дітей про свійських та диких тварин, а також їх дитинчат; розвивати увагу, уяву, зв'язне мовлення, мислення, пам'ять, мілку моторику рук; виховувати турботливе ставлення до тварин.

III. Ігри з ліхтариками

Для виготовлення таких ігор потрібно підготувати роздрукований матеріал та наклеїти вирізані зображення ззаду під відповідними картинками. Для багаторазового використання та міцності картинки потрібно заламінувати. Щоб побачити захований предмет, потрібно посвітити ліхтариком позаду картинки. Таку гру краще проводити при слабкому освітленні. Мета таких ігор підбирається відповідно до тематики.

Що заховалося в мішку?

Мета: вчити дітей визначати та називати предмети іграшок; розвивати увагу, уяву, зорове сприймання, мислення, пам'ять; виховувати цікавість до гри.

Розділ І. Інноватика. Практика. Досвід.

Яке варення?

Мета: закріпити назви фруктів та ягід; сприяти узгодженню прикметників з іменниками у вимові дітей; розвинути уважність, логічне мислення, пам'ять; виховувати спостережливість та допитливість.

Що в животику тварини?

Мета: закріпити знання дітей про те, чим ласують дику та свійські тварини; вправляти у вмінні визначати диких та свійських тварин; розвинути увагу, уяву, мислення, пам'ять; виховувати бажання пізнавати нове.

Хто знаходиться в яйці?

Мета: поглибити знання дітей про тварин; заохочувати до діалогічного мовлення та вчити відповідати на запитання дорослого; розвинути увагу, мислення, пам'ять; виховувати вміння фантазувати.

Отже, сенсорний розвиток – це цікава платформа ідей для втілення всіх задумів і фантазій вихователя у підході до навчання дошкільників. Плекаємо любов до дітей, адже діти, – це наша мотивація для подальшого росту у професійній діяльності.

Список використаних джерел:

- Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження/ Упоряд.: О.Г.Косенчук, І.М.Новик, О.А.Венгловська, Л.В.Куземко. – Харків, 2021.
- Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років/ наук. кер. проекту О.В.Огнев'юк; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна - К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2020 – 440 с.
- Методичні рекомендації до Освітньої програми дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г.В.Беленька, О.А. Половіна, І.В.Кондратець. - К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. – 568 с.

Розділ 2. Виховний простір.

**Горобчук
Наталія Семенівна**
завідувач
КЗ «ДНЗ №35 ВМР»

**Павловська
Ірина Анатоліївна**
вихователь-методист,
практичний психолог
КЗ «ДНЗ №35 ВМР»

**Ковальчук
Дар'я Олександрівна**
вихователь-методист,
практичний психолог
КЗ «ДНЗ №35 ВМР»

Формування національно-патріотичної компетентності дітей дошкільного віку засобами інноваційних технологій

Формування національної свідомості кожної дитячої особистості зараз набуває особливої значущості, тому серед завдань, що стоять перед освітянами, є виховання свідомого громадянина – патріота України, суверенної, незалежної, демократичної, правової держави.

Сьогодні, під час війни, яку російська федерація розв'язала і веде проти нашої країни, рівень патріотизму значно зріс. Сьогодні кожен українець зрозумів вираз «Україна - ненька», адже щиро любить всім серцем близький чи далекий куточок рідної землі, кожне місто, наймилозвучнішу та таку значущу мову, найщиріших людей, які стали

однією великою родиною від Сходу до Заходу. Україна - це держава зі славним, величним і водночас складним минулим і героїчним сьогоденням. Утім варто пам'ятати, що ми і є держава, ми творці її майбутнього.

Одним із завдань дошкільної освіти, визначених Законом України «Про дошкільну освіту», Стратегії національно-патріотичного виховання та Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року, є виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля. В основу Базового компоненту дошкільної освіти покладено ідеї про патріотичне і громадянське виховання із врахуванням вимог сучасної освіти. Дошкільна освіта є невід'ємним складником та першим рівнем у системі освіти, стартовою платформою особистісного розвитку дитини.

Сучасний етап розвитку України потребує від педагогів здійснення системних заходів та інноваційний підхід, що сприятимуть різними засобами розбудити у дітей любов до України, до її героїчного минулого і сьогодення. Отож на часі нові розробки, технології та інновації, які забезпечать педагогів дошкільної галузі методичним інструментарієм щодо виховання національної самосвідомості у дітей. Патріотичне виховання має наскрізно пронизувати весь освітній процес, органічно поєднувати громадянське, моральне, родинно-сімейне виховання, сприяти формуванню у дітей національних та загальнолюдських цінностей. Це комплексна, системна і цілеспрямована діяльність педагогів та сім'ї.

Саме тому педагогами нашого дошкільного закладу розроблено проєкт «**Формування соціально-патріотичної компетентності дітей дошкільного віку засобами інноваційних технологій**». Мета проєкту спрямована на реалізацію завдань соціально-патріотичного виховання дітей дошкільного віку, а саме:

- ✓ становлення самодостатнього громадянина-патріота України;

Розділ 2. Виховний простір.

- ✓ створення соціально-педагогічних умов для реалізації національно -
- ✓ патріотичного виховання, сприяння набуттю соціального досвіду, становлення базису соціалізації дітей дошкільного віку у родині, освітньому закладі, рідному місті як перспектива успішної адаптації та функціонування в соціальному середовищі;
- ✓ формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної гордості за Збройні сили України, любові до Батьківщини, гордості за її минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- ✓ формування у здобувачів освіти національних та європейських цінностей;
- ✓ формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації;
- ✓ виховання правової культури, поваги до державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних пам'яток;
- ✓ культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, поваги до батьків та родини, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;
- ✓ забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;
- ✓ формування активної громадянської позиції, залучення дітей до участі у національно-культурному житті українського народу, розвитку звичаїв та традицій;

- ✓ формування конкурентно-спроможної особистості з постійною потребою самореалізації та самовдосконалення, почуттям відповідальності за долю України, її народу і всього людства;
- ✓ популяризація кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, героїчного минулого і сучасного українського народу;
- ✓ сприяння спортивній і фізичній підготовці, спрямованій на утвердження здорового способу життя громадян з урахуванням принципів національно-патріотичного виховання.

Освітній процес з дошкільниками має здійснюватися за умов пріоритетності досвіду дитини у спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх дитячих видах діяльності, на засадах діяльнісного, компетентнісного, інтегрованого та соціокультурного підходів. Особистісний розвиток маленького українця відбувається на інтересі до історії, культури, традицій і звичаїв українського народу. Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у дітей здійснюється на прикладах героїчної боротьби українського народу за творення власної держави від українських козаків і до Героїв сьогодення, на основі кращих культурних надбань держави. Одним із провідних напрямів діяльності закладу дошкільної освіти є формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку, важливо при цьому консолідувати співпрацю педагогів і батьків.

Процес патріотичного виховання повинен мати випереджувальний характер, проте відповідати віку дітей, ґрунтуватися на духовно-моральних засадах. Найсприятливішим для початку цілеспрямованого та систематичного національно-патріотичного виховання є середній дошкільний вік, коли особливо активізується інтерес дитини до соціального світу. У дітей п'ятого року життя починають формуватися почуття, що виражають ставлення до людей і явищ навколишньої дійсності, до взаємин між людьми, формуються власні враження, в результаті чого малюк визначає, що йому подобається. Зростає емоційна чутливість, зацікавленість до розповідей дорослих про звичаї і традиції

Розділ 2. Виховний простір.

рідного краю, бажання наслідувати їх. У процесі участі підготовки та організації народних свят діти не лише наслідують дорослого, а й формують своє ставлення до тих чи інших подій.

На шостому році життя у дітей виникають реальні можливості для опосередкованого засвоєння знань, що виходять за межі їхнього життєвого досвіду і безпосереднього сприймання, а також ті, які віддалені у часі. Це створює сприятливі умови для ознайомлення дітей з історією рідного краю, його людьми, специфікою праці та побуту, особливостями мови та культури. Діти цього віку можуть виокремлювати особисті цінності, закріплювати їх в діяльності, поведінці та міжособистісних взаєминах. У старших дошкільників з'являється вже дистанція соціальних зв'язків в оцінюванні норм поведінки дітей і дорослих.

Отже, середній і старший дошкільний вік - найсприятливіший для закладання фундаментальних світоглядних понять, моральних цінностей, організації національно-патріотичного виховання. Проте, вже у молодшій групі наші дошкільнята володіють знаннями про найближче для них оточення: дім, родину, рідний край, дитячий садок; знають назву рідного міста, мають загальне уявлення про Україну. Почуття патріотизму та національної гідності формуються на основі інтересу дітей до власного оточення. Дорослі впливають на дитину вчинками, поглядами та моделлю поведінки, адже в ранньому віці малюк спершу фіксує емоційне ставлення, а вже потім засвоює певні знання.

Пріоритетним завданням у процесі становлення особистості-патріота для нас стала організація роботи з дітьми за різними напрямами, які позитивно впливають на формування емоційно-ціннісного ставлення, громадянсько-патріотичної компетентності та соціалізації дошкільників. Радісне проживання подій, смислове наповнення, активне залучення дитини до спільної з дорослими та однолітками діяльності – все це має чудовий результат під час інтегрованого освітнього процесу.

Інновації в національно-патріотичному вихованні дошкільників

Мнемотехніка

Це одна із технологій, яка дає можливість кожній дитині з легкістю отримувати нові знання про наш рідний край. В дошкільному віці у дитини переважає наочно-образне мислення, саме тому яскраві образи та асоціації допомагають із цікавістю сприймати складний на перший погляд матеріал, вирішувати завдання національно-патріотичного виховання. Кожен творчий педагог має можливість доповнювати та адаптувати цю методику відповідно до особливостей, інтересів, захоплень та потреб своїх вихованців.

- ✓ Прийом «Піктограми» допомагає дітям запам'ятати назви міст України. Знання розширюються завдяки розповідям вихователя про історію того чи іншого міста, візуалізації почутого, віртуальним екскурсіям. Діти створюють карту нашої держави, розміщуючи перш за все рідне місто та столицю України, запам'ятовуючи місцезнаходження міст від Сходу до Заходу нашої держави. Назви рік України найкраще сприймаються та запам'ятовуються завдяки прийому мнемотехніки «Аналогія за рухом». Наприклад, річка Дунай – дуємо на долоньку, річка Вовк - пальцями руки імітуємо пашу вовка, як у театрі тіней.

Розділ 2. Виховний простір.

Виховання поваги до державної символіки

Під час ознайомлення дошкільників із символами нашої держави: Герб, Гімн та Прапор України, у нагоді стануть мнемотаблиці, зміст яких доносить до дітей значимість кожного із символів.

Екологічна культура

По-справжньому формує громадянина-патріота рідна природа. Усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі є також одним із прашочергових завдань у закладі дошкільної освіти.

- ✓ Розрізняти, називати та берегти рослини та тварин, які занесені до Червоної книги України, допомагають прийоми «Аналогія» та «Асоціація». Наприклад, розглядаючи зображення жука-олена, діти помічають схожість з оленем – наявність ріг у жука, їжак вухатий - дійсно має великі вуха.

Територіальний підхід у вихованні патріотичних почуттів здійснюється за принципом «від найближчого - до найвіддаленішого». Сформувавши уявлення про рідну вулицю, місто, дитина цілісно сприйматиме свою країну. Патріотичне виховання у закладі дошкільної освіти невіддільно пов'язане з уявленням дитини про соціум. Для формування громадської позиції слід накопичувати знання про життя навколо, доповнюючи їх враженнями, власними досягненнями. Готуючи дітей до самостійного життя, важливою умовою є соціалізація, вміння орієнтуватись у рідному

місті. Енциклопедичні чи історичні факти, захоплюючі ігри, віртуальні чи реальні екскурсії заховають дошкільнят у рідне місто, країну. Володіючи цими знаннями, вони впевнено почувають себе у місті, проживають ситуацію успіху від того, що вже є свідомими, самостійними, знаючими рідний край громадянами.

Важливою складовою освітнього процесу щодо формування громадянина-патріота є і **краєзнавство**. Вивчення історичних, географічних, культурних особливостей рідного краю сприяє освіченості та зацікавленості дітей, формуванню патріотичних цінностей і поваги до культурного та історичного минулого України.

Віртуальні екскурсії, 3D тури Україною

Це унікальна технологія, яка дозволяє розширити можливості освіти, зберегти культурну спадщину для нащадків і зробити відвідування будь-якого міста, музею, природного докільля або архітектурної пам'ятки доступним для кожного, у будь-якому куточку світу при наявності мережі Internet. Вони є доступними для багаторазового перегляду у будь-який час. Останнім часом віртуальні тури та віртуальні екскурсії набувають все більшої актуальності, оскільки необхідні під час дистанційного навчання, дітям, які не відвідують дошкільний заклад та дітям з особливими освітніми потребами.

- ✓ Отримані знання діти закріплюють під час авторських ігор: «Впізнай локацію», «Про кого з відомих йдеться?», «Наступна зупинка...», «На якій я вулиці?» тощо, вікторин, квестів, флешмобів, челенджів, відображаючи побачене у художній, творчій діяльності як при очному навчанні, так і під час онлайн-занять.

Рідне слово

Завдяки піктограмам, мнемотаблицям, мнемодоріжкам діти розповідають вірші про рідний край, прислів'я та приказки, співають пісні,

Розділ 2. Виховний простір.

переказують оповідання, легенди про різні міста та куточки нашої держави, тим самим вивчаючи їх історію, збагачують словниковий запас, вільно спілкуються українською мовою.

Патріотичні заходи

Сьогодні, коли український народ боронить свою землю від загарбників російської армії, дошкільники проживають особистий досвід, спостерігаючи за проявом патріотизму Захисниками та Захисницями нашої держави, дізнаючись про це з розповідей педагогів та батьків.

У дітей дошкільного віку ми формуємо активну громадянську позицію, залучаємо їх до участі у національно-культурному житті українського народу, задля підтримки наших Героїв. Форми роботи дуже різноманітні:

- участь у челенджах патріотичного спрямування;
- участь у міських конкурсах у рамках фестивалю дитячої творчості;
- вітання Захисників та Захисниць України;
- участь у благодійних ярмарках, виготовлення поробок, оберегів,
- малювання малюнків для Захисників;
- участь в інтерактивних акціях та проєктах: «Посади дерево», «Пухнаста лапа», «Чисто не там, де прибирають, а там де не сміять» тощо;
- участь у міських спортивних перегонах «Нащадки козацької слави».

Фізична підготовка

Сприяння фізичній підготовці, спрямованій на утвердження здорового способу життя з урахуванням принципів національно-патріотичного виховання та патріотично налаштованої зростаючої особистості, досягається інноваційними технологіями у спорті, які ми впроваджуємо з дошкільниками.

- **Скай джампінг (стрибки на батуті)** – це виховання козацького духу, сильного, сміливого, мужнього та впевненого у собі українця.

Це форма оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку, спрямована на розвиток та укріплення здоров'я дітей, загартовування організму, формування у вихованців відповідальності в справі збереження власного здоров'я.

Комплекси вправ на батутах для дітей: «Козаки», «Пес Патрон», «Маленькі україночки», «На ярмарок!» є улюбленими.

- **Болдеринг** - це виховання здорового та мотивованого покоління, що вміє ставити та досягати мету. Скеледром на території нашого дошкільного закладу знайомить дітей з таким видом спорту як скелелазіння та його різновидом - болдерингом. Завдяки скелелазінню у дітей вдосконалюються основні фізичні якості (витривалість, сила, гнучкість, координація, швидкість реакції), а також якості, властиві безпосередньо скелелазінню (дитина вчиться орієнтуватися на маршруті, проходити його найраціональнішим способом та запам'ятовувати). Розвивається не лише тіло, а й тактичне, логічне мислення. Діти вчать концентрувати увагу на досягненні мети, виробленню вміння швидко приймати рішення в критичних ситуаціях.

- **Традиційні народні рухливі ігри**, будучи частиною культурно-історичної спадщини, мають значні можливості для

Розділ 2. Виховний простір.

залучення дітей до культури українського народу, виховання в них національної свідомості. **Автентичні ігри** є невід'ємною частиною проведених педагогами нашого закладу свят і розваг.

Висновок

Отже, патріотичне виховання дошкільників - це багатогранний і різноплановий процес. Інноваційні технології у формуванні соціально-патріотичної компетентності є своєчасними та необхідними, актуальною темою сьогодення. Навчальний заклад має стати для кожної дитини осередком становлення самодостатнього громадянина-патріота України, мотивованого до розбудови країни як незалежної, демократичної, правової держави, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві. Досягнути цієї мети допоможуть вищевказані засоби, форми, методи та прийоми роботи, інноваційні технології.

Джерела

- 📖 Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходи щодо її реалізації до 2025 року [Електронний ресурс]/ Офіційний портал Верховної Ради України. Покликання: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
- 📖 Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу [Електронний ресурс] /МОН/ Покликання: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
- 📖 «Україна – моя Батьківщина» Програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку [Електронний ресурс] / Олена Каплуновська, Ірина Кичата, Юлія Палець// Мандрівець.-2016. Покликання: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/8ukrayina-moya-batkivshhina-rejpolaska.pdf>

- 📖 3D тури по кращих місцях України/ discover.ua.[Електронний ресурс]. Покликання: <https://discover.ua/virtual-tours>
- 📖 45 віртуальних подорожей Україною. Куди відправитися онлайн, якщо засумували за мандрями [Електронний ресурс]./ Українська правда. 2007-2022// Покликання: <https://life.pravda.com.ua/travel/2021/01/29/243805/>
- 📖 Коваленко О.В. Використання віртуальних екскурсій як сучасних форм організації навчального процесу [Електронний ресурс]/ Інноваційна педагогіка. -2019.- Випуск 9. Покликання: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/9/part_1/22.pdf
- 📖 Жижій О.В. Методичні матеріали. Легенди [Електронний ресурс]/ Ольга Василівна Жижій //Всеосвіта // Покликання: <https://vseosvita.ua/user/id544941/library?tag=5608#vr-tag>